

Universitätsbibliothek Wuppertal

Handlexikon zu Cicero

Merguet, Hugo

Leipzig, 1905

L

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-2871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-2871)

Kalendae, erste Tag des Monats: I. quamquam adsunt Kalendae Ianuariae; Phil III 2. veniunt Kalendae Ianuariae; Sest 72. — II, 1. litteram illam, cui vos usque eo inimici estis, ut etiam Kal. omnes oderitis, ita vehementer ad caput adfigent, ut . . .; Sex Rosc 57. diem praestituit operi faciundo Kalendas Decembres; Ver I 148. ut, quo die verbi causa esse oporteret Idus Ianuarias, in eum diem Kalendas Martias proscribi iuberet; Ver II 129. — 2. cum in Kalendas Ianuarias compitaliorum dies incidisset; Piso 8. — III. se usque ad Kalendas Maias ad urbem exercitum habiturum;

Phil III 27. — IV, 1. caedem te optimatum contulisse in ante diem v Kalendas Novembres; Catil I 7. a. d. VIII K. in Cumanum veni; ep VII 4. deicitur de saltu pridie Kalend. intercalares; Quinct 79. — 2. Kalendis Ianuariis cum in Capitolium nos senatum convocassemus; Sulla 65. ut Kalendis Iuniis de Caesaris actis cum consilio cognosceretis; Phil II 100. — 3. ut ante Kalendas Sextiles decumas deportatas haberet; Ver III 51. ea fundamenta iacta iam ex K. Ianuariis confirmandi senatus; ep I 9, 12. ut numquam post Kalendas Ianuarias idem senseris; Phil X 3.

L: omnibus in parietibus inscriptas fuisse litteras LLLMM; de or II 240.

labecula, Fleckchen: cum clarissimo viro non nullam laudatione tua labeculam aspergas; Vatini 41.

labefacio, erschüttern: quem numquam ulla vis, ullae minae, ulla invidia labefecit; Sest 101. qui illam (Karthaginem) a multis imperatoribus obsessam, oppugnatam, labefactam evertit; har resp 6.

labefacto, manfend machen, erschüttern, schädigen: me restitutum posse labefactari; dom 27. nec destiti labefactare eum, qui . . .; ep XII 25, 2. labefactant fundamenta rei publicae, concordiam primum, deinde aequitatem; of II 78. ad labefactandam illius dignitatem; har resp 44. fundamenta: f. aequitatem. nemo labefactare iudicium est conatus; Sulla 64. quae (coniuratio) rem publicam labefactat; Muren 90. hanc nostram tanti et tam praecleari muneris societatem a tuis propinquis labefactatam; ep V 2, 1. ut cogitaret unquam de statu nostro labefactando; leg III 21. an possit (beata vita) aut labefactari aut eripi rebus adversis; fin V 12.

labellum, Zippe: Platoni cum in cunis parvulo dormienti apes in labellis condesissent; div I 78.

labellum, Opferbecken: super terrae tumulum noluit quicquam statui nisi columellam aut mensam aut labellum; leg II 66.

labes, Einsinken, Sturz, Unheil, Verderben, Schande: I, 1. est haec saeculi quaedam macula atque labes, virtuti invidere; Balb 15. — 2. o scelus, o pestis, o labes! Piso 56. — II, 1. delata ad senatum labe agri Privernatis; div I 97. ne hanc labem tanti sceleris in familia relinquat; Sulla 88. coëreat avaritiam, ceteras animi labes repellat; par 33. — 2. habeo, quem opponam labi illi atque caeno; Sest 20. — III. quae (causa) terreret animos labibus aut repentinis terrarum hiatibus; nat II 14.

labo, manfen, schwanken: eae (cohortes) labare dicuntur; A X 15, 1. scito labare meum consilium illud, quod satis iam fixum videbatur; A VIII 14, 2. fore tota ut labet disciplina; fin IV 53. illud (signum) nulla lababat ex parte; Ver IV 95.

labor, gleiten, straucheln, sinken, fallen, abkommen, abjuchweifen, entjuchwinden: hunc in minimis tenuissimisque rebus ita labi, ut . . .; de or I 169. non puto existimare te ambitione me labi, quippe de mortuis; Bru 244. labor longius; ep IX 10, 3. ne qua mihi liceret labi ad illos, qui non desinunt invidere; A IV 5, 2. quibus vitiis orator in his labatur et cadat; Bru 185. cum labentem et prope cadentem rem publicam fulcire cuperetis; Phil II 51. »quae per bis sex signorum labier orbem quinque solent stellae«; fr H IV, a, 470. brevitate et celeritate syllabarum labi putat verba proclivius; orat 191. quia (vicia) incitata semel proclivi labuntur; Tusc IV 42.

labor, Arbeit, Anstrengung, Mühsal, Beschwerde: I. me forensis labor ab omni illa cogitatione abstrahebat; Sulla 11. si infinitus forensium

rerum labor constitisset; de or I 1. quod (Xenophon) diceret eosdem labores non aequae graves esse imperatori et militi; Tusc II 62. quem laborem nobis Attici nostri levavit labor; orat 120. — II, 1. quod in ea (arte) tu plus operae laborisque consumpseras; de or I 234. Herculi quendam laborem exanclatum a Carneade; Ac II 108. ille cum labores etiam magnos excepisset; Bru 243. partis honoribus eosdem in foro gessi labores quos petendis; Phil VI 17. quid habet vita commodi? quid non potius laboris? Cato 84. quid sumptus in eam rem aut laboris insumpserit; inv II 113. levandi laboris sui causa; de or II 23. f. I. levat. in perpetendis laboribus adeundisque periculis; fin II 113. putavi mihi suscipiendum laborem utilem studiosis; opt gen 13. in labore tolerando; of I 79. — 2. nemini meus adventus labori fuit; Ver I 16. — 3. cum defensionum laboribus essem aliquando liberatus; Tusc I 1. — 4. in his vitae laboribus versamur; Arch 30. quis tam esset amens, qui semper in laboribus et periculis viveret? Tusc I 33. — III, 1. res arduas plenasque laborum et periculorum; of I 66. — 2. virum ad labores belli impigrum; Font 43. — IV. neque (L. Sisenna) laboris multi; Bru 228. alqd. f. II, 1. consumo, habeo, insumo. quae (fortitudo) est dolorum laborumque contemptio; of III 117. mei laboris capiam fructum; Ver pr 32. qui tantas pecunias non propter inertiam laboris, sed propter magnificentiam liberalitatis repudiavit; Q Rosc 24. perfugium videtur omnium laborum et sollicitudinum esse somnus; div II 150. neque laborum perfunctio neque perpessio dolorum per se ipsa adiecit; fin I 49. fuit hic illi multorum laborum socius; Balb 63. — V, 1. homines labore adsiduo et cotidiano adusu et i; de or III 58. qui hanc tantam rem publicam suis consiliis aut laboribus aut auxerint aut defenderint aut servarint; Sest 143. quae omnia labore et diligentia est consecutus; Cael 74. defendere: f. augere. Cretum leges laboribus erudiunt iuventutem, venando, currendo; Tusc II 34. nihil aegrius factum est multo labore meo, quam ut . . .; Ver IV 146. quae pro salute gentium summo labore gessisset; fin II 119. servare: f. augere. mei satietatem magno meo labore superavi; Muren 21. — 2. quod cum labore aliquo suo factum queant dicere; Lael 71. quae (Asia) ab hoc non ad voluptatem et luxuriam expetita est, sed in militari labore peragrata; Muren 11. qui (agri) colerentur sine regum opera et labore; rep V 3.

laboriose, mühevoll, mühsam: semper ii diligentissime laboriosissimeque accusarunt, qui . . .; div Caec 71. quo quisque est sollertior et ingeniosior, hoc docet iracundius et laboriosius; Q Rosc 31.

laboriosus, arbeitjam, mühsam, beschwerlich, sich abmühend, geplagt: A. quos laboriosos soleamus dicere; Phil XI 8. aerumna (est) aegritudo laboriosa; Tusc IV 18. hunc deum rite beatum

dixerimus, vestrum vero laboriosissimum; nat I 52. his laboriosis exercitationibus; Tusc II 36. industrios homines illi (Graeci) studiosos vel potius amantes doloris appellant, nos commodius laboriosos; Tusc II 35. honorem illa nostra laboriosissima ratione vitae consequemur; imp Pomp 70. — B. ut proclivia laboriosis (anteponantur); Top 69.

laboro, sich anstrengen, abmühen, bestimmem, sorgen, leiden, in Not, Gefahr sein: I, 1. pro bonis viris laborare; de or II 206. spiritu verborum comprehensio terminatur; in quo non modo defici, sed etiam laborare turpe est; Bru 34. aliud est laborare, aliud dolere; Tusc II 35. laboratur vehementer; ep I 1, 3. — 2. cum decimum iam diem graviter ex intestinis laborarem; ep VII 26, 1. cum te tantopere viderem eius (Rufi) causa laborare; ep IX 24, 1. non ignoro, quantum ex desiderio labores; ep XVI 11, 1. utpote cum sine febris laborassem; A V 8, 1. neque nunc tam pro se quam contra me laborare dicitur; A XI 9, 2. populum domestica crudelitate laborare; Sex Rose 154. — II, 1. negligentiam de re hominis magis quam de verbis laborantis; orat 77. cum intellegitur, quid significetur, minus laborandum est de nomine; Top 35. — 2. quam sibi constanter dicat, (Epicurus) non laborat; Tusc V 26. — 3. laborare eum (Caesarem) coepisse, ne omnes abessemus; A VII 17, 3. — 4. ut honore dignus essem, maxime semper laboravi; Planc 50. — 5. si sociis prospicere non laboratis; Ver III 127. — 6. hunc hominem parum gratum quisquam putet, quod laudari || audiri || non laborarit? A V 2, 2. — III. minus id quidem nobis laborandum est; Ver II 76. propter quae haec laborantur; ep III 13, 1.

labrum, Lippe: I. cum a me trementibus omnino labris requirebas...; Piso 82. — II. illud nescio quid, quod in primoribus habent, ut aiunt, labris; fr F V 93. cuius (Periclis) in labris veteres comici leporem habitasse dixerunt; de or III 138. — III. quae isti rhetores ne primoribus quidem labris attigissent; de or I 87. qui primoribus labris gustassent genus hoc vitae; Cael 28.

labrum, Becken: labrum si in balineo non est; ep XIV 20.

lac, Milch: I. villa abundat lacte, caseo, melle; Cato 56. — II. cum quondam etiam lactis imber defluxit; div I 98. — III. ut paene cum lacte nutritis errorem sxisse videamur; Tusc III 2.

laceratio, Zerfleischung: I. ex hac opinione sunt muliebres lacerationes genarum; Tusc III 62. — II. an ego maiore adficerer laetitia ex corporis vestri laceratione? Piso 42.

lacerna, Oberkleid: per municipia coloniasque Galliae cum Gallicis et lacerna cucurristi; Phil II 76.

lacro, zerreißen, zerfleischen, verletzen, quälen: I. (eae res) lacerant, vexant, stimulos admovent; Tusc III 35. — II. quae (invidia) solet lacerare plerosque; Bru 156. haec te lacerat, haec cruentat oratio; Phil II 86. meus me maeror cotidianus lacerat et conficit; A III 8, 2. lacerat lacertum Largi mordax Memmius; de or II 240. laceratis membris; Tusc I 106. qui lacerarunt omni scelere patriam; of I 57. provincia lacerata; Ver V 67. cum optimum virum incesto ore lacerasset; Phil XI 5.

lacerta, Eidechse, Seefisch: ad lacertas captandas tempestates non sunt idoneae; A II 6, 1. anguibus comprehensis haruspices convocatos, qui magis anguibus quam lacertis, quam muribus? div II 62.

lacertosus, muskelkräftig: centuriones pugnae et lacertosos; Phil VIII 26.

lacertus, Muskel, Oberarm, Kraft: I. quamquam in Lysia sunt saepe etiam lacerti; Bru 64. — II, 1. comedisse eum (Memmius) lacertum Largi; de or II 240. — 2. neque ex te unquam es nobilitatus, sed ex lateribus et lacertis tuis; Cato 27. —

III. non consilio (pugnabamus), sed lacertis et viribus; ep IV 7, 2. eas hastas oratoris lacertis viribusque torquebit; de or I 242.

laccio, reizen, herausfordern, veranlassen: I, 1. a. scio te non esse procacem in lacessendo; ep VII 13, 2. — b. accedat eodem oportet celeritas et brevis et respondendi et lacessendi; de or I 17. — 2. vi lacessere coepit; Sest 88. — II. cum ille bello prope nos lacessisset; Sest 58. non te epistulis, sed voluminibus lacesserem; ep XII 30, 1. quibus epistulis sum equidem abs te lacessitus ad rescribendum; A I 13, 1. si nulla ipsi iniuria lacessiti maiores nostri bella gesserunt; imp Pomp 14. hos ego sermones lacessivi numquam, sed non valde repressi; ep III 8, 7. saepe aliqui testis non laedit, nisi lacessatur; de or II 301.

lacinia, Zipfel: alterum genus obtinent, atque id ipsum lacinia; de or III 110.

Laconicum, Schwigbad: nostram ambulationem et Laconicum velim, quod poteris, inवास; A IV 10, 2.

lacrima, Träne: I. arescit: f. IV. 1. abl. comp. cito exarescit lacrima, praesertim in alienis malis; part or 57. moveant te horum lacrimae; Ligar 33. lacrimae se subito profuderunt; A XI 7, 6. — II. qui risus classe devicta multas ipsi lacrimas attulit; nat II 7. consumptis lacrimis tamen infixus haeret animo dolor; Phil II 64. profundo: f. I. profundunt, reddam etiam lacrimas, quas debeo; quas quidem ego tuas in meo casu plurimas vidi; Rab Post 47. — III. equidem vim lacrimarum profundi; rep VI 14. — IV, 1. qui meorum lacrimis commotus similitates deposuisset; Planc 76. quod conficior lacrimis sic, ut ferre non possim; ep XIV 4, 1. lacrimis consenescebat; Cluent 13. ut vox eius lacrimis impediretur; Sest 123. quod eum linquentem terram votis, omniibus lacrimisque prosecuti sunt; Planc 26. quem ad modum dixit rhetor Apollonius, lacrima nihil citius arescit; inv I 109. — 2. veniebat multis cum lacrimis; Sulla 18. neque prae lacrimis iam loqui possum; Milo 105. quae sine lacrimis non possumus dicere; div II 22.

lacrimo, weinen: lacrimantes gaudio suam erga me benivolentiam declararunt; Sest 117. te, ut a me discesseris, lacrimasse moleste ferebam; A XV 27, 2. cum lacrimans in carcere mater adsideret; Ver V 112. video hunc oculis lacrimantibus me intuentem; Sest 144.

lacrimula, Tränchen: mihi lacrimulam Cispiani iudicii obiectas; Planc 76. non modo lacrimulam, sed multas lacrimas videre potuisti; Planc 76.

lacteo, saugen: Romulus lactens fulmine ictus; div II 47. quibus hostiis immolandum cuique deo, cui maioribus, cui lactentibus; leg II 29.

lactesco, sich in Milch verwandeln: in iis animantibus, quae lacte aluntur, omnis fere cibus matrum lactescere incipit; nat II 128.

lacteus, aus Milch: quem vos orbem lacteum nuncupatis; rep VI 16.

lacto, saugen: quem (Romulum) lactantem || lactentem || uberibus lupinis inhiantem fuisse meministis; Catil III 19.

lacuna, Tiefe, Abgrund, Lücke: I. de Caelio vide, quaeso, ne quae lacuna sit in auro; A XII 6, 1. — II. ut illam lacunam rei familiaris explorerent; Ver II 138. «caecae lustravit luce lacunas»; fr H IV, a, 680.

lacunar, getüfelte Decke: fulgentem gladium e lacunari saeta equina aptum demitti iussit; Tusc V 62.

lacunosus, lückenhaft: quae (figura) nihil eminens, nihil lacunosum (habere potest); nat II 47.

lacus, See, Stufe: I. quod lacus Velinus a. M'. Curio emissus interciso monte in Nar defluit; A IV 15, 5. si lacus Albanus redundasset isque in

mare fluxisset, Romam perituram; si repressus esset, Veios*; div II 69. in vicinia nostra Averni lacus; Tusc I 37. — II, 1. emitto, reprimo: j. I. — 2. me, ad lacum quod habeo, venditurum; A XIV 13, 5. — III. istis novam istam quasi de musto ac lacu fervidam orationem fugiendam; Bru 288. — IV. multos caesos non ad Trasumenum lacum, sed ad Servilium vidimus; Sex Rose 89.

laedo, verlegen, beschädigen, befehdigen, angreifen: I, 1. Graecus testis cum ea voluntate processit, ut laedat, non iuris iurandi, sed laedendi verba meditatur; Flac 11. — 2. cum laedat nemo bonus; Font 35. testis: j. I. — II. si laesus efferare iracundia; de or II 305. quos tu rei publicae causa laeseras; rep I 7, 2. palpebrae mollissimae tactu, ne laederent aciem; nat II 142. non modo non laedetur causa nobilitatis, verum etiam ornabitur; Sex Rose 138. diutius suspicionibus obscuris laedi famam suam noluit; Cluent 14. vultu saepe laeditur pietas; Sex Rose 37. ne (pulli) frigore laedantur; nat II 129. aut oratio testium refelli solet aut vita laedi; Flac 23. hominum gratiosorum laesae voluntates; Flac 6.

laena, Mantel: 1. (M. Popilius) ut erat laena amictus, ita venit in contionem; Bru 56. — 2. qui (M. Popilius) cum sacrificium publicum cum laena faceret, quod erat flamen Carmentalis; Bru 56.

laesio, Verletzung, Reizen: laesio; de or III 205.

laetabilis, erfreulich: quae magna et laetabilia ducuntur; Tusc IV 65. omne bonum laetabile est; Tusc V 43.

laete, froh, freudig: quo faciant id, quod nuntiant, laetius; Phil I 8. cum auctorem senatus extinctum laete atque insolenter tulit; Phil IX 7.

laetifico, erfreuen, befruchten: Indus aqua agros laetificat et mitigat; nat II 130. (sol) tum quasi tristitia quadam contrahit terram, tum vicissim laetificat; nat II 102.

laetitia, Freude, Fröhlichkeit: I. potuit accidisse alia quoque laetitia, qua (galli) ad cantum moverentur; div II 56. salutis certa laetitia est; Catil III 2. ut sit laetitia praesentium bonorum, libido futurorum; Tusc IV 11. laetitia (est) opinio recens boni praesentis; Tusc IV 14. cum laetitia ut adepta iam aliquid concepitum efferat et gestiat; Tusc IV 12. cum effuse animus exsultat, tum illa laetitia gestiens vel nimia dici potest; Tusc IV 13. laetitia et libido in bonorum opinione versantur; Tusc IV 12. — II, 1. commemoratio tua paternae necessitudinis ceterarumque rerum incredibilem mihi laetitiam attulerunt; ep X 5, 1. maximam laetitiam cepi ex tuis litteris de spe triumphi tui; ep III 9, 2. quamdam laetitiam bonorum esse commotam; A XI 16, 2. dico: j. I. gestit, quoniam docendi causa a gaudio laetitiam distinguimus; Tusc IV 66. effero: j. I. gestit, laetitiam apertissime tulimus omnes; A XIV 13, 2. omitto laetitiam paucorum in luctu omnium; Sest 54. percipietis etiam illam ex cognitione iuris laetitiam et voluptatem, quod . . .; de or I 197. — 2. cum invidere aegritudinis sit, malis autem alienis voluptatem capere laetitiae; Tusc IV 66. — 3. quod mihi maximae laetitiae fuit; ep XV 2, 5. — 4. laetitia frui satis est maximae pugnae; Phil XIV 1. — 5. ad summam laetitiam meam magnus illius (Dionysii) adventus || adventu || cumulus accedet; A IV 19, 2. tamquam machinatione aliqua tum ad tristitiam, tum ad laetitiam est contorquendus; de or II 72. — III. hilaritatis plenum iudicium ac laetitiae fuit; de or I 243. — IV. incredibili quadam laetitiae voluptate caruissem; Quir 2. — V, 1. maxima sum laetitia adfectus; ep XV 7. nimis elati laetitia iure iudicantur leves; Tusc IV 66. quae (comitia) me laetitia extulerunt; ep II 10, 1. exsultant laetitia in municipiis; A XIV

6, 2. quorum alter laetitia gestiat, alter dolore crucietur; fin II 14. moveri: j. I. accidit. — 2. in communi omnium laetitia si etiam ipse gauderet; Milo 21.

laetor, sich freuen: I. ut cavere decet, timere non decet, sic gaudere decet, laetari non decet; Tusc IV 66. — II, 1. quae (urbs) mihi laetari videtur, quod tantam pestem evomerit; Catil II 2. — 2. quae perfecta esse gaudeo vehementer-que laetor; Sex Rose 136. laetemur decertandi oblatam esse facultatem; Phil XIII 7. — 3. non ambrosia deos aut nectare laetari arbitror; Tusc I 65. quodsi meis incommodis laetabantur (consules); Sest 54. quemcumque haec pars perditorum laetatum Caesaris morte putabit; A XIV 13, 2. nectare: j. ambrosia. et laetari bonis rebus et dolere contrariis; Lael 47. — III. illud in primis mihi laetandum iure esse video, quod . . .; imp Pomp 3. quod quidem hoc vehementius laetor, quod . . .; ep XIII 28, 2.

laetus, froh, freudig, heiter, lachend, angenehm: qui „omnibus laetitiis laetum“ esse se narrat; fin II 13. ut tuum laetissimum diem cum tristissimo meo conferam; Piso 33. quarum (vitiium) uberrimi laetissimique fructus nihil omnino ad bestias pertinent; nat II 156. nitidum quoddam genus est verborum et laetum; de or I 81. illa laetioribus nominibus appellari ab eo (Zenone) quam a nobis, haec tristioribus; fin IV 73. nec segetibus solum et pratis res rusticae laetae sunt, sed hortis etiam et pomariis; Cato 54. „laetas segetes“ etiam rustici dicunt; de or III 155. quo senatus die laetior? Phil I 32. cum (Lacedaemonius) esset vultu hilari atque laeto; Tusc I 100.

laevo, glätten: qui effeminare vultum, attenuare vocem, laevare corpus potes; fr A XIII 22.

laevus, links, fem. Linke: A. cum speculorum levitas ita dextera detrusit in laevam partem oculorum laevaue in dexteram; Tim 49. „hunc (orbem) sura laeva Perseus umeroque sinistro tangit“; fr H IV, a, 501. — B, a. cur aliis a laeva, aliis a dextra datum est avibus ut ratum auspicium facere possint? div II 80. — b. detrudo: j. A. pars.

lambo, beladen: quos (canes) tribunal meum vides lambere; Ver III 28.

lamentabilis, fliegend: posteaquam sumptuosa fieri funera et lamentabilia coepissent; leg II 64. lamentabili voce deplorans; Tusc II 32.

lamentatio, Wehflagen, Jammer: I. lamentatio (est) aegritudo cum eiulatu; Tusc IV 18. — II. quas (putatis) lamentationes fieri solitas esse? Ver IV 47. ut aegritudini (subiciuntur) dolor, lamentatio, sollicitudo; Tusc IV 16. — III, 1. ut plangere et lamentatione complerimus forum; orat 131. — 2. sororem sponsi nomen appellentem cum gemitu et lamentatione; inv II 78.

lamentor, wehflagen, beklagen, bejammern: I, 1. dum tibi turpe videbitur lamentari; Tusc II 31. — 2. Cimbri et Celtiberi in proeliis exsultant, lamentantur in morbo; Tusc II 65. lapides mehercule omnes flere ac lamentari coegisses; de or I 245. — II. ut nemo ad lamentandam tanti imperii calamitatem relinquatur; Catil IV 4. haec vita mors est, quam lamentari possem; Tusc I 75.

lamentum, Wehflagen: I. si se (illa pars animi) lamentis muliebriter lacrimisque dedet; Tusc II 48. — II. ut sine lamentis ambureretur abiectus; Milo 86.

lamina, Blatte: I. cum ignes ardentisque laminae ceterique cruciatus admovebantur; Ver V 163. — II. admoveo: j. I. ad eam (aram) cum lamina esset inventa et in ea scriptum lamina || † domina ||: „Honoris“; leg II 58.

lampas, Fackel: vidi argenteum Cupidinem cum lampade; Ver II 115.

lana, Wolle: quid a Milesiis lanae publice abstulerit; Ver I 86. ut ii, qui combibi purpuram volunt, sufficiunt prius lanam medicamentis quibusdam, sic . . .; fr F V 23.

laneus, wollen: ei (Iovi) laneum pallium iniecit; nat III 83.

languefacio, beruhigen: (vis sonorum) et incitat languentes et languefacit excitatos; leg II 38.

langueo, matt sein: alqs: f. **languefacio**. quamquam languet inventus; Piso 82. eiusdem (est) et languentis populi incitatio et effrenati moderatio; de or II 35. senatum iam languentem et defessum; ep X 28, 2. sine contentione vox nec languens nec canora; of I 133.

languesco, matt werden, erschlaffen: non est cur eorum languescat industria; orat 6. Martia legio hoc nuntio languescet; Phil XII 8. orator metuo ne languescat senectute; Cato 28.

languide, matt: negant ab ullo philosopho quicquam dictum esse languidius; Tusc V 25.

languidulus, welf: humus erat coronis languidulis et spinis cooperta piscium; fr A VI 1.

languidus, matt, schlaff: surrexisset Apronius vino vigiliisque languidus; Ver III 31. languidiora adhuc consilia cepi; A X 11, 3. sunt illae (orationes) quidem languidiores; Bru 220. philosophus tam mollis, tam languidus, tam enervatus; de or I 226. videtis, ut senectus non modo languida atque iners non sit, verum etiam sit operosa; Cato 26. languidior studio in causa fuistis; Ligar 28.

languor, Mattigkeit, Erschlaffung: I. quae (res) languorem adferunt ceteris; of III 1. vides languorem bonorum; A XIV 6, 2. — II. confectus languore et fame; ep VII 26, 1. is (animus) cum languore corporis nec membris uti nec sensibus potest; div II 128.

laniatus, zerreißen: quid mihi ferarum laniatus oberit nihil sentienti? Tusc I 104.

lanio, zerreißen, zerfleischen: magorum mos est non humare corpora suorum, nisi a feris sint ante laniata; Tusc I 108. cum homo imbecillus a valentissima bestia laniatur; ep VII 1, 3. pueri Spartiatae non ingemiscunt verberum dolore laniati; Tusc V 77.

lanista, Fechtmeister, Führer von Fechterhanden: I. ille lanista a gladio recessisse videtur; Sex Rosc 118. cum reus tamquam clemens lanista frugalissimum quemque scerneret; A I 16, 3. — 2. ego „lanista“? et quidem non insipiens; deteriores enim iugulari cupio, meliores vincere; Phil XIII 40.

lanterna, Laterne: Clodii vestibulum vacuum sane mihi nuntiabatur, paucis pannosis linea lanterna; A IV 3, 5.

lanternarius, Laternenträger: quod mihi certamen esset huius modi? cum altero Catilinae lanternario consule? Piso 20.

lanx, Schale, Wagtschale: I. terram ea lanx et maria deprimet; fin V 92. II. virtutis amplitudinem quasi in altera librae lance ponere (audebo); fin V 91. — III. in felicatis lancibus et splendidissimis canistris holusculis nos soles pascere; A VI 1, 13.

lapathus, Sauerampfer: nec lapathi suavitatem acupenseri Gallonii Laelius anteponerat; fin II 25.

lapicidinae, Steinbrüche: fingeat Carneades in Chiorum lapicidinis saxo diffisso caput exstitisse Panisei; div I 23.

lapidatio, Steinewerfen, Steinigung: I. facta lapidatio est; dom 12. vim, fugam, lapidationem in iudicium vocabas; de or II 197. — II. iudicium tollere voluit lapidatione atque concursu; Sulla 15.

lapidator, Steinschleuderer: quis est Sergius? percussor, lapidator; dom 13.

lapideus, steinern: A. Nioba fingitur lapidea;

Tusc III 63. te nec lapideus aut sanguineus imber (terrebit); div II 60. — B. lapideum (dicato) in delubris communibus; leg II 45.

lapis, Stein: I. lapides mercurale omnes flere ac lamentari coëgisses; de or I 245. — II, 1. lapides iacti (sunt); dom 53. me lapidem e sepulchro venerari pro deo; Planc 95. — 2. praeter duos de lapide emptos tribunos; Piso 35. — III. lapidum conflictu atque tritu elici ignem videmus; nat II 25. quid? cum saepe lapidum imber defluxit? div I 98. nisi (fons) mole lapidum diunctus esset a mari; Ver IV 118. tritus: f. conflictus. — IV. lapidibus duo consules ceciderunt; fr A XIV 7. Cyrsilum quendam lapidibus obruerunt; of III 48. M. Aemilium lapide percussum esse constabat; de or II 197. columnae eisdem lapidibus repositae sunt. Ver I 145.

lapsio, Neigung zum Fall: haec in malis (rebus nominetur) proclivitas, ut significet lapsionem; Tusc IV 28.

lapsus, Bewegung, Flug, Fall, Bindung, Berstoß: I. cum sint populares multi variique lapsus; de or II 339. — II. ab omni lapsu continere temeritatem; Ac I 45. — III. puros, integros leni quodam et facili lapsu ad deos pervolare; fr F IX 12. si lacus emissus lapsu et cursu suo ad mare profluxisset; div I 100. (vitem) serpentem multiplici lapsu et erratico; Cato 52.

laqueatus, getäfelt: pavimenta marmorea et laqueata tecta contemno; leg II 2.

laqueus, Fallstrick, Schlinge, Fessel: I, 1. qui aut laqueos aut alia exitia quaerant; fin V 28. — 2. homini collum in laqueum inserenti subvenisti; Ver IV 37. — II. aequitatem rei verbi laqueo capi; Caecin 83. Stoici nostri disputationum suarum atque interrogationum laqueis te inretitum tenerent; de or I 43. artioribus apud populum Romanum laqueis tenebatur; Ver I 13.

lar, Hausgott, Haus, Heimat: I, 1. quos Graeci *daiuoras* appellant, nostri, opinor, Lares; Tim 38. ista tua pulchra Libertas deos penates et familiares meos lares expulit; dom 108. — 2. qui ad suum larem familiarem redirent; Ver III 125. — II. nihil esse, nisi ad larem suum liceret; A XVI 4, 2. domino a familia sua manus adlatas esse ante suos Lares familiares; Quinct 85.

large, reichlich, freigebig: pastum animantibus large et copiose natura comparavit; nat II 121. quod dandum est amicitiae, large dabitur a me; Muren 10. cuius (decuriae) mihi copiam quam largissime factam oportebat; Ver I 158.

largior, schenken, spenden, austeilen, gewähren: I, 1. erat in eo summa largiendi benignitas; rep II 35. — 2. multi patrimonia effuderunt inconsulte largiendo; of II 54. — II. si quis deus mihi largiatur, ut repuerascam; Cato 83. — III. duo illa relinquamus atque largiamur inertiae nostrae; de or I 68. amori nostro plusculum etiam, quam concedet veritas, largiare; ep V 12, 3. his agrum Campanum est largitus Antonius; Phil XI 12. homo nimium parvus in largienda civitate; Balb 50. ut verear, ne maiorem largiar ei libertatem et licentiam; Ac II 30. fortuna regnum est largita; har resp 54. quas (res) tibi fortuna largita est; ep I 5, a, 4. qui (Menoeceus) largitus est patriae suum sanguinem; Tusc I 116. tempus largitur longitudo diei; leg III 30.

largitas, Reichlichkeit, Freigebigkeit: I. ut impendiis etiam augere possimus largitatem tui muneris; Bru 16. — II. quae (terra) cum maxima largitate fundit; nat II 156.

largitio, Freigebigkeit, Schenkung, Spende, Bestechung: I. ex horum severitate te ulla vis eripiet aut ulla largitio? Ver III 83. largitio, quae fit ex re familiari, fontem ipsum benignitatis

lana
quid - 9, 22, 2

exhaurit; of II 52. C. Gracchi frumentaria magna largitio; of II 72. — II. 1. facta neene || et non || facta largitio, ignorari potest? ep III 11, 2. f. I. exhaurit. qui novam largitionem quaerunt aliquo plebei scito reddendorum equorum; rep IV 2. — 2. cum iste infinita largitione contra me uteretur; Ver I 19. — 3. ut possis liberalitatem ac benignitatem ab ambitu atque largitione seiungere; de or II 105. — III. causa largitionis est, si aut necesse est aut utile; of II 58. omnis expectatio largitionis agrariae in agrum Campanum videtur esse derivata; A II 16, 1. illius regiae largitionis invidia; ep I 1, 1. spe largitionis oblata; dom 47. — IV. ut mittam largitione corrupta suffragia; leg III 39. omni largitione saturati Pergameni; Flac 17.

largitor, Spender, Beftehung ausübend: I. 1. existunt in re publica plerumque largitores et factiosi; of I 64. — 2. cuiuscumque tribus largitor esset, eum maxime iis hominibus, qui eius tribus essent, esse notum; Plane 37. — II. largitorem non putat appellari posse popularem; Catil IV 10.

largus, reichlich, freigebig: A. qui (arator) si largissimus esse vellet; Ver III 118. cum (sol) terras larga luce compleverit; nat II 49. — B. omnino duo sunt genera largorum, quorum alteri prodigi, alteri liberales; of II 55.

lascivia, Lustigkeit: non hilaritate nec lascivia sunt beati; fin II 65.

lascivio, ausgelassen sein: licet lascivire, dum nihil metuas; rep I 63.

lascivus, ausgelassen, übermütig: Epicratem suspicor lascivum fuisse; A II 3, 1.

lassitudo, Müdigkeit, Ermattung: I. nulla lassitudo impedire officium et fidem debet; ep XII 25, 6. — II. postquam illos artius iam ex lassitudine dormire sensit; inv II 14.

late, weit, breit, weitläufig: latius aliquanto dicenda sunt et diffusius; Tusc III 22. causa erroris tam longe lateque diffusi; fin II 115. bellum tam late divisum; imp Pomp 31. Pythagorae doctrina cum longe lateque fluere; Tusc IV 2. tum se latius fundet orator; orat 125. tam fusa lateque imperantem rem publicam; rep V 1. latissime eorum manat industria; of II 67. omnis argumentatio latius patet, quam hic exponitur; inv I 86. (illa ars) et magna est et late patet; de or I 235. hunc locum longe et late patentem; orat 72. eo fit, ut errem et vager latius; Ac II 66.

latebra, Schlupfwinkel, Ausflucht: I. cum in animis hominum tantae latebrae sint; Marcel 22. — II. 1. adhibuit etiam latebram obscuritatis; div II 111. videant, ne quaeratur latebra periurii; of III 106. — 2. nullam ne in tabellae quidem latebra fuisse absconditam malevolentiam; ep III 12, 1. cum illa coniuratio ex latebris erupisset; Sest 9. — III. quamvis parvis Italiae latebris contentus essem; ep II 16, 2.

latebrosus, reich an Schlupfwinkeln: illa via latebrosior Appia iam vocabatur; Sest 126.

latenter, verborgen: cum nihil sine causa fiat, hoc ipsum est fortunae † eventus obscura causa et latenter efficitur; Top 63.

lateo, verborgen, versteckt sein, sich verborgen halten: ex quibus requiram, quem ad modum lateverint aut ubi; Cael 67. inest nescio quid et latet in animo ac sensu meo; leg II 3. aspidem occulte latere uspiam; fin II 59. quoniam sub nomine pacis bellum lateret; Phil XII 17. ut omnes suas libidines, omnia flagitia latere posse arbitraretur; sen 15. istam virtutem, moderationem animi, temperantiam non latere in tenebris neque esse abditam, sed in luce Asiae esse positam; Q fr I 1, 9. quae (ars) doceret rem latentem explicare definiendo; Bru 152. communis ille sensus in aliis fortasse latuit; Plane

34. temperantia, virtus: f. moderatio. cum ipsum illud verum in occulto lateret; orat 237.

later, Ziegel: num hoc in latere aut in caemento, ex quibus urbs effecta est, potuit valere? div II 99.

latesco, sich verbergen: »hic Equus a capite et longa cervice latescit«; fr H IV a, 385.

latex, Wasser, Quelle: »nos circum latices gelidos divom placantes numina«; div II 63.

latibulum, Schlupfwinkel: I. volo aliquod emere latibulum et per fugium doloris mei; A XII 13, 2. — II. cum etiam ferae latibulis se tegant; Rab Post 42.

Latine, lateinisch: quae Graece ἀναλογία, Latine (audendum est enim, quoniam haec primum a nobis novantur) comparatio proportione dici potest; Tim 13. M. Aurelius Scaurus Latine in primis est eleganter locutus; Bru 135. ipsum Latine loqui est illud quidem in magna laude ponendum, sed non tam sua sponte, quam quod est a plerisque neglectum; Bru 140. pure et emendate loquentes, quod est Latine; opt gen 4. non tam praeclarum est scire Latine quam turpe nescire; Bru 140.

Latinitas, lateinische Sprache, lateinische Bürgerrecht: I. multa illis (Siculis) Caesar neque me invito, etsi Latinitas erat non ferenda; A XIV 12, 1. — II. (Caecilius) malus auctor Latinitatis est; A VII 3, 10.

Latinus, lateinisch: Latinam linguam non modo non inopem, ut vulgo putarent, sed locupletiore etiam esse quam Graecam; fin I 10. verti etiam multa de Graecis, ne quo ornamento in hoc genere disputationis careret Latina oratio; Tusc II 26. sermo purus erit et Latinus; orat 79. quem ad modum sortiti resistas (quem, si necesse sit, Latino verbo liceat acervalem appellare); div II 11.

latio, Antrag, Vorschlag: I. meam defensionem latio legis impediatur? Muren 5. — II. mihi in animo est legum lationem expectare; A III 26. — III. si in ipsa latione tua lapides iacti (non sunt); dom 53.

latitatio, versteckt sein, sich verborgen halten: I. latitare est non, ut Cicero definit, turpis occultatio sui; fr B 27. — II. extrahitur domo latitans Oppianicus a Manlio; Cluent 39. (Clodius) latitat omnino; dom 83.

latitudo, Breite, Größe: I. Fufius oris pravitatem et verborum latitudinem imitatur; de or II 91. qui latitudinem possessionum tueri non possint; agr II 68. — II. in hac immensitate latitudinum, longitudinum, altitudinum; nat I 54.

lator, Antragsteller: I. cum ipse lator nihil ab horum turpitudine abhorreret; Sest 112. ipsum latorem Semproniae legis iniussu populi poenas rei publicae dependisse; Catil IV 10. — II. ferretur civitas ulla latorem istius modi legis? nat III 90. neque suffragii latorem reperire potuisti; dom 48.

latro, bellen, eifern: hunc (Periclem) non declamator aliquis ad clepsydram latrare docuerat; de or III 138. quodsi luce quoque canes latrent; Sex Rosc 56. interrogatus (frater), quid latraret; de or II 220. latrant iam quidam oratores, non loquuntur; Bru 58.

latro, Straßenräuber, Wegelagerer, Bandit: I. hic myrmillo Asiaticus, latro Italiae, cum Aquilae primi pili nummos aureos daret, de meis bonis se dare dixit; Phil XII 20. quin etiam leges latronum esse dicuntur, quibus pareant, quas observent; of II 40. — II, 1. armatis latronibus templa tennisti; par 30. in cella Concordiae conlocari armatos, latrones, sicarios; Phil V 18. furem, hoc est praedonem et latronem, luce occidi vetant XII tabulae; Tul 50. — 2. latroni quae potest inferri iniusta nex? Milo 10. — 3. qui in latrones inciderint; Milo 30. — III. incitatos latronum impetus retardavit; Phil V 23. leges: f. I. observant, erat ei vivendum latronum ritu; Phil II 62. — IV, 1. tenere: f. II, 1. armo. —

2. cum a latrone archipirata productus esset; sen 13. quae per latrones et per servos de me egeras; Piso 64.

latrocinium, Räuberei, Raub, Ränfe, Räuberbande: I, 1. neque solum illa itinerum atque agrorum, sed multo etiam plura et maiora oppidorum et fanorum || furta et || latrocinia esse depulsa; Q fr I 1, 25. Antonii nefarium latrocinium brevi tempore oppressum audietis; Phil IV 15. qui latrocinia in agris recordetur; par 46. sublata Mysiae latrocinia; Q fr I 1, 25. — 2. re publica Antoniano latrocinio liberata; ep XII 25, 6. — 3. cum illum ex occultis insidiis in apertum latrocinium coniecimus; Catil II 1. curiam ab intestino latrocinio posse defendi; sen 19. quibus (copiis) fines suos ab excursionibus et latrociniiis tueretur; Deiot 2. — II. isti non latrocinii auctores; A XIV 10, 2. cui templum illud fuit castellum forensis latrocinii; Piso 11. praetereo animo ex grege latrocinii neminem; Phil XIII 10. vide, quam ista tui latrocinii tela contempserim; par 28. cum vis latrocinii vestri tota urbe volitaret; Piso 26. — III, 1. cum oppressam taeterrimo latrocinio rem publicam teneres; dom 122. — 2. tu quae ex fanis religiosissimis per scelus et latrocinium abstulisti; Ver I 57.

latrocinor, Räuberei treiben: I, 1. alteri (erant maritimi) mercandi causa, latrocinandi alteri; rep II 9. — 2. ut Cretes et Aetoli latrocinari honestum putent; rep III 15. — II. ubi impune sui posterii latrocinarentur; Milo 17.

latrunculus, Straßenräuber: res in Sardinia cum mastrucatis latrunculis gesta; prov 15.

latus, breit, weit: A. qui frugi homines *χορτοφύους* appellant, id est tantum modo utiles; at illud est latus; Tusc III 16. cum (Dionysius) fossam latam cubiculari lecto circumdedisset; Tusc V 59. descendi cum illa lata insignique lorica; Muren 52. rationes has latiore specie, non ad tenue elimatas; Ac II 66. terra: f. **latus**, IV, 1. viae latae, porticus nihilo magis efficiebant, at . . ; rep III 43. — B. cuius (Cottae) tu illa lata non numquam imitaris; de or III 46.

latus, Seite, Brust, Lunge, Kraft: I. me dies, vox, latera deficiant; Ver II 52. tum latus ei (dicenti) condoluisse; de or III 6. — II, 1. divisus (Fibrenus) aequaliter in duas partes latera haec adluit; leg II 6. cuius latus ille mucro petebat? Ligar 9. ut aliquo praesidio caput et cervices et iugulum ac latera tutetur; Sest 90. — 2. valentiorum haec laterum sunt; orat 85. — 3. ut a senis latere numquam discederem; Lael 1. cum vident sedere ad latus praetoris; Ver V 107. — III. die septimo (Crassus) est lateris dolore consumptus; de or III 6. — IV, 1. quae (terra) colitur a vobis, angustata || angusta || verticibus, lateribus latior; rep VI 21. Cn. Pomponius lateribus pugnans; Bru 221. — 2. non modo a latere sed etiam a tergo magnam partem urbis relinqueret; Ver V 98.

lavatio, Wad: ante te certiore faciam, ut lavatio parata sit; ep IX 5, 3.

laudabilis, lobenswert, löblich: A. alqd: vgl. B. bonum omne laudabile; Tusc V 45. quorum utriusque orationes sunt in primis ut Asiatico in genere laudabiles; Bru 325. etsi (poëta) est eo laudabilior, quod virtutes oratoris persequitur; orat 67. (ubi sint) res magnae et summe laudabiles virtute gestae; fin V 95. virtus ipsa per se laudabilis; Tusc IV 34. beata vita laudabilis; Tusc V 48. — B. I. quod est bonum, omne laudabile est; quod autem laudabile est, omne est honestum; fin III 27. nec quicquam sine virtute laudabile; Tusc V 48. — II. ea honesta, ea pulchra, ea laudabilia, illa autem superiora naturalia nominantur; fin IV 58.

laudabiliter, löblich, ruhmvoll: ad recte,

honeste, laudabiliter, postremo ad bene vivendum satise est praesidii in virtute? Tusc V 12.

laudatio, Belobung, Lobrede, Dankadresse einer Provinz: I. si laudationes essent in oratoris officio, quod nemo negat; de or II 348. nostrae laudationes, quibus in foro utimur, aut testimonii brevitatem habent nudam atque inornatam aut scribuntur ad funebrem contionem; de or II 341. prosit (L. Flacco) senatus populique Romani praeclara et vera laudatio; Flac 101. — II, 1. laudationem Porciae tibi misi correctam; A XIII 48, 2. laudationem Porciae me dedisse Leptae tabellario; A XIII 37, 3. velim M. Varronis et Ollii mittas laudationem; A XIII 48, 2. f. corrigo. ex illo tempore a civitatibus laudationes petere coepit; Ver II 64. Alcidas scripsit etiam laudationem mortis; Tusc I 116. f. I. habent. — 2. felicitatem ipsam deorum immortalium indicio tribui laudationis est; de or II 347. — 3. quod nos laudationibus non ita multum uti solemus; de or II 341. f. I. habent. — 4. refertur ad senatum de laudatione Verri; Ver IV 142. — III. laudationis finis (est) honestas; Top 91. tria sunt genera causarum: iudicii, deliberationis, laudationis; Top 91. adest princeps laudationis tuae; Ver IV 17. — IV. qualis futura sit Caesaris vituperatio contra laudationem meam; A XII 40, 1. tractanda in laudationibus etiam haec sunt naturae et fortunae bona; de or II 342.

laudator, Lobredner, Belobungszeuge: I. nemo erat voluntarius laudator praeturae tuae; Ver IV 143. — II, 1. Divitiacum Haeduum, hospitem tuum laudatoremque, cognovi; div I 90. qui decem laudatores dare non potest; Ver V 57. laudatores ad hoc iudicium summos homines ac nobilissimos deprecatores huius periculi missos videtis; Balb 41. — 2. hisce utitur laudatoribus Flaccus; Flac 64.

laudatrix, Lobrednerin: illa plerumque peccatorum vitiorumque laudatrix, fama popularis, formam eius (gloriae) corrumpit; Tusc III 4.

laudo, loben, preisen, rühmen, anerkennen, ein günstiges Zeugnis geben: I, 1. a. iis legationibus (me) non meminisse ullum tempus laudandi aut locum dari; ep III 8, 3. a principiis exordiar et laudandi et vituperandi; part or 70. tempus: f. locus. — b. in laudando iungenda sunt etiam haec genera virtutum; de or II 344. — 2. alia civitas nulla publico consilio laudat; Ver II 13. — II, 1. quod bene cogitasti aliquando, laudo; Phil II 34. — 2. in Asia continenter vixisse laudandum est; Muren 12. — III. cum a te est Popilia, mater vestra, laudata, cui primum mulieri hunc honorem in nostra civitate tributum puto; de or II 44. Marmertina civitas istum publice communi consilio sola laudat; Ver IV 15. eundem Popilium postea Lentulus in ambitu iudicio pro testimonio diligentissime laudat; Cluent 132. Ap. Claudium senatui populoque Romano non Mindaecensium testimonio, sed sua sponte esse laudatum; ep III 8, 3. omnium laudatarum artium procreatricem; de or I 9. nullum habendum magnum bonum, nisi quod vere laudari sua sponte posset; leg I 37. quis vituperare improbos asperius, quis laudare bonos ornatus potest? de or II 35. quorum privatum de re publica consilium et factum auctoritate vestra est comprobatum atque laudatum; Phil X 23. duces eos laudavistis, qui . . ; Phil V 3. factum: f. consilium. nec timiditatem ignaviamque vituperari nec fortitudinem patientiamque laudari suo nomine; fin I 49. eorum, qui exacta aetate moriuntur, fortuna laudatur; Tusc I 93. mihi videris fratrem laudando suffragari tibi; leg I 1. laudari honestatem et iustitiam aliquando ab Epicuro; fin II 51. recte etiam a Theophrasto est laudata hospitalitas; of II 64. iustitiam: f. honestatem. laudantur exquisitissimis verbis legiones; Phil IV 6. matrem; f. alqm; de or II 44.

patientiam: f. fortitudinem. si quodam in libro vere est a nobis philosophia laudata; Ac II 6. laudatur provincia Gallia; Phil IV 9. laudata Cottae sententia; Sest 74. laudat (Epicurus) saepe virtutem; Tusc III 48. cum eam ipsam voluptatem laudat locis plurimis; fin II 20. — IV. te audiente, quem rerum Romanarum auctorem laudare possum religiosissimum; Bru 44.

lavo. baden: cur te lautum voluerit, cenatum noluerit occidere; Deiot 20. nostro more cum parentibus puberes filii non lavantur; of I 129. cum soceris generi non lavantur; of I 129.

laurea. Lorbeerfranz, Lorbeerzweig: I. are-scentibus laureis; rep VI 8. cedant arma togae, concedat laurea laudi; of I 77. — II. cum tu detractam e cruentis fascibus lauream ad portam Esquilinam abiecasti; Piso 74. quem ego curram aut quam lauream cum laudatione tua conferrem? ep XV 6, 1. detraho: f. abicio. — III. cum arida folia laureae retulisses; Piso 97.

laureatus, mit Lorbeer gefhmückt: cum fascibus laureatis; div I 59. ut, quam (imaginem) laureatam conspexit, eandem deformatam videat? Muren 88. lictoribus laureatis; A VII 10.

laureola (lor.), Lorbeerzweig, Lorbeerfranz: I. in eodem Amano (Bibulus) coepit loreolam in mustaceo quaerere; A V 20, 4. — II. tantum modo ut haberem negotii, quod esset ad laureolam satis; ep II 10, 2.

laureus, aus Lorbeerzweigen: quod coronam illam lauream tibi decerni volueris a senatu; Piso 58.

laurus, Lorbeer: incurrit haec nostra laurus non solum in oculos, sed iam etiam in vuculas malvolorum; ep II 16, 2.

laus, Lob, Anerkennung, Ruhm, Verdienst, Vorzug: I. I. aliud laus, aliud || aut || vituperatio conficere debet; inv II 12. haec forensis laus et industria latent in tutela ac praesidio bellicae virtutis; Muren 22. ne imminuam tuam laudem, si omnis a meis consiliis profecta videatur; ep IX 14, 2. oratorum laus ita ducta ab humili venit ad summum, ut iam senescat brevique tempore ad nihilum ventura videatur; Tusc II 5. apud quos venandi et equitandi laus viget; Tusc II 62. — 2. brevis laus est interdum in aliqua parte dicendi, in universa eloquentia laudem non habet; Bru 50. — II. I. quod non tam ad laudem adipiscendam quam ad vitandam vituperationem valet; prov 44. non alienam mihi laudem appeto; Ver IV 80. bellicae tuae laudes celebrabuntur; Marcel 9. quarum laudum gloriam adamaris, quibus artibus eae laudes comparantur, in iis esse laborandum; ep II 4, 2. cum (Gorgias) singularum rerum laudes vituperationesque conscripsisset || quem . . . conscripsisse ||; Bru 47. neminem sapientiae laudem et eloquentiae sine summo studio et labore et doctrina consequi posse; de or II 363. magnam laudem et a summo viro et ab exercitu consequere; of II 45. quae fortuna dat aut extrinsecus aut corpori, non habent in se veram laudem, quae deberi virtuti uni putatur; de or II 342. duco: f. I. 1. senescit. si quam habeo laudem; Plane 66. f. debeo. I. 2. imminuo: f. I. 1. proficiscitur. collegae meo laus impertitur; Catil III 14. laudes et vituperationes non separatim placet tractari, sed in ipsis argumentationibus esse implicatas; inv I 97. honoratorum virorum laudes in contione memorentur; leg II 62. qui solidam laudem veramque quaerat; Sest 93. Hortalus quam ornate nostras laudes in astra sustulit! A II 25, 1. tracto: f. implico. laudem veritati tribuebas; Q Rose 19. — 2. maximi huic laudi habiti honores; Bru 51. quia (Ti. Gracchus) studebat laudi et dignitati; fin IV 65. — 3. quod laude populari caruerunt; agr II 1. — 4. quem (Metellum) ego civem meo iudicio cum deorum immortalium laude coniungo; Piso 20. dixi de sin-

gulum laude verborum; de or III 199. qui quiescunt, in magna laude ponendos puto; Phil XI 37. tantus est splendor in laude vera; Marcel 19. — III. 1. appetentes gloriae atque avidi laudis; imp Pomp 7. si laudis invidus exstisset; Flac 2. — 2. homo dignissimus tuis laudibus; Piso 14. — 3. (virum) ratione vitae mirabili ad laudem; dom 21. — IV. 1. unde fuga turpitudinis, appetentia laudis et honestatis? rep I 2. gloria: f. II. 1. comparo. in animis ego vestris omnia monumenta gloriae, laudis insignia condi et collocari volo; Catil III 26. nullum insigne honoris, nullum monumentum laudis postulo; Catil III 26. ita factum est in superstitioso et religioso alterum vitii nomen, alterum laudis; nat II 72. quod non adversarium aut obtrectatorem laudum mearum amiseram; Bru 2. trahimur omnes studio laudis; Arch 26. nonne compensabit cum uno versiculo tot mea volumina laudum suarum? Piso 75. — 2. ex hoc cursu atque impetu animorum ad veram laudem atque honestatem pericula adeuntur; Tusc II 58. quae praedicatio de mea laude praetermissa est? dom 27. — V. 1. omni laude cumulat us orator; de or I 20. quae omnia quia Cato laudibus extulerat in caelum; A XII 21. 1. quem (Hortensium) confido omnibus istis laudibus excellentem fore; de or III 228. eos, qui in magistratu privatorum similes esse velint, ferunt laudibus; rep I 67. laudemus prius legem ipsam veris et propriis generis sui laudibus; leg III 2. summis ornat senatum laudibus; Cluent 140. — 2. fecerat hoc idem maxima cum laude L. Piso; Phil V 19. pudore adficeretur ex sua laude; Caecin 77. respondere sine mea maxima laude non possum; dom 95.

laute, aufständig, prächtig, herrlich: villam lautius aedificatam; leg II 3. Rubrium parum laute deversari; Ver I 64. Laterensis existimatur laute fecisse, quod . . .; A II 18, 2. instituta vitae et melius tuemur et lautius; Tusc I 2.

lautitia, Pracht, Wohlleben: I. fama ad te de mea nova lautitia veniet; ep IX 16, 8. — II. in Epicuri nos castra coiecimus, nec tamen ad hanc insolentiam, sed ad illam tuam lautitiam, veterem dico; ep IV 20, 1.

lautumiae, Steinbruch: I. lautumias Syracusanas omnes audistis, plerique nostis. opus est ingens, magnificum, regum ac tyrannorum; Ver V 68. — II. multos cives Romanos in lautumias morte esse multatos; Ver I 14.

lautus, ansehnlich, prächtig, vornehm, rühmlich: A. valde iam lautus es, qui gravere litteras dare . . .; ep VII 14, 1. illa (liberalitas) lautior ac splendidior; of II 52. est lautum negotium; A VI 1, 13. lautissimum oppidum fortissimorum militum sanguine implevit; Phil XIII 18. in oratoris instrumento tam lautam supellectilem numquam videram; de or I 165. — B. honorum, id est lautorum et locupletum || locupletium ||, urbem refertam fore; A VIII 1, 3.

laxamentum, Schonung, Rücksicht: non modo causae, sed ne legi quidem quicquam per tribunal plebis laxamenti datum est; Cluent 89.

laxe, weit, geräumig: habitare laxe voluit; dom 115. quodsi laxius volent proferre diem; A XIII 13, 4 (14, 1).

laxitas, Geräumigkeit: in domo clari hominis adhibenda cura est laxitatis; of I 139.

laxo, erweitern, erleichtern, befreien: qui corpore laxati illum incolunt locum, quem vides; rep VI 16. nec haec ita sunt arcta et astricta, ut ea, cum velimus, laxare nequeamus; orat 220. ab hac contentione disputationis animos nostros curamque || curaque || laxemus; de or III 230. ut forum laxaremus; A IV 16, 8. quanto facilius nos non laxare modos, sed totos mutare possumus? de or I 254.

Am. 13, 52, 2

laxus, weit, ausgedehnt, locker: diem statuo satis laxam; A VI 1, 16. quam laxissimas habenas habere amicitiae; Lael 45.

leaena, Löwin: statuerunt † gloria leaena || aeream leaenam ||; fr F VIII 12.

lectica, Sänfte: I, 1. cum is (Lentulus) paulum lecticam aperuisset; A IX 11, 1. † II, 1. portari. averto: † 2. operio: † II, 1. facere. — 2. caput in aversam lecticam inserens; Phil II 87. — II, 1. lectica aperta facere iter se solere; div II 77. in hortos ad Pompeium lectica latus sum; Q fr II 5, 3. aperta lectica mimia portabatur; Phil II 58. — 2. hic Vedius mihi obviam venit cum duobus essedis et lectica; A VI 1, 25.

lecticarius, Sänftenträger: mitto artes vulgares, coquos, pistores, lecticarios; Sex Rosc 134.

lecticula, Sänfte: ut mecum simul lecticula concursare possis; ep VII 1, 5. lecticula in curiam (rusticum) esse delatum; div I 55.

lectio, Lesen, Auswahl: I. lectionem sine ulla delectatione neglego; Tusc II 7. — II. scriptum dignum lectione; Bru 69. — III. expletur animus incundissima lectionis voluptate; ep V 12, 5. — IV, 1. quorum (iudicum) lectione duplex imprimetur rei publicae dedecus; Phil V 16. — 2. ad quas (rationes) ego nihil adhibui praeter lectionem; ep V 20, 2.

lectito, oft lesen: I. se responsitando et lectitando et scriptitando ne impediatur; rep V 5. — II. lectitavisse Platonem studiose Demosthenes dicitur; Bru 121. si quis plura lectitarit; de or I 95. quos nunc lectito auctores; A XII 18, 1. Pyrrhite libros et Cineae video lectitasse; ep IX 25, 1.

lectiuucula, angenehme Lektüre: quin matutina tempora lectiuuculis consumpseris; ep VII 1, 1.

lector, Leser, Vorleser: I, 1. qui nec delectatione aliqua adlicere lectorem (possit); Tusc I 6. cum Brutus duo || duos || lectores excitasset; de or II 223. — 2. ut, quid Crassus ageret, ex eius scriptore et lectore Diphilo suspicari liceret; de or I 136. — II. nihil est aptius ad delectationem lectoris quam temporum varietates; ep V 12, 4.

lectulus, Lagerstatt, Bett, Ruhebett: I. in qua exhedra (Crassus) posito lectulo recubisset; de or III 17. stravit pelliculis haedinis lectulos Punicanos; Muren 75. — II, 1. (Quintus) a ducenda uxore sic abhorret, ut libero lectulo neget esse quicquam incundius; A XIV 13, 5. — 2. in suo lectulo mortuus (Dionysius); nat III 84.

lectus, Lagerstatt, Bett, Speisefoça: I, 1. lectus ad quietem datus; Catil IV 2. lectum illum geniale sibi ornari et sterni iubet; Cluent 14. conlocari iussit hominem in aureo lecto strato pulcherrimo textili stragulo; Tusc V 61. † orno. — 2. conloco in: † 1. sterno. hora fere secunda, cum etiam tum in lecto Crassus esset; de or II 12. dixit te in lecto esse, quod ex pedibus laborares; ep IX 23. — II. somniasse se ovum pendere ex fascea lecti sui cubicularis; div II 134. — III. nec praeter quattuor lectos et tectum quemquam accipere quicquam; A V 16, 3.

legatio, Sendung, Auftrag, Bericht, Gesandtschaft, Legatenstelle: I, 1. ab amicissimis civitatibus legationes cum publicis auctoritatibus convenisse; Ver pr 7. »imperia, potestates, legationes ex urbe exeunto, duella iusta iuste gerunto, sociis parcunto«; leg III 9. habent, opinor, liberae legationes definitum tempus lege Julia, nec facile addi potest; A XV 11, 4. parcent: † exeunt. mihi totum genus legationum tuo nomine proficiscentium notum non erat; ep III 8, 2. — 2. illud, quod cupit Clodius, est legatio aliqua (si minus per senatum, per populum) libera aut Byzantium aut ad Brogitarum; Q fr II 7, 2. — II, 1. qui ultro ei (M. Anneio) detulerim legationem; ep XIII 55, 1. libera legatio voti causa datur; A

II 18, 3. quae (legatio) ad istum laudandum missa est; Ver IV 15. † III. nomen. legationibus flagitiose obitis; Font 34. perfectis aut reiectis legationibus; ep I 4, 1. si ille vir legationem renuntiare potuisset; Phil IX 1. — 2. (P. Nigidius) ex legatione decedens; Tim 2. — III. qui perfidia legationis ipsius caerimoniam polluerit; Sex Rosc 113. quod genus legationis ego consul sustulisset; leg III 18. te non arbitrabor genere isto legationum delectari; ep III 8, 3. aveo genus legationis, ut, cum velis, introire, exire liceat; A XV 11, 4. † I, 1. proficiscuntur. cur imministi ins legationis? Ver I 84. nomen ipsum legationis ultro missae timoris esse signum videbitur; Phil V 26. dixit Heius princeps istius legationis; Ver V 47. me de isto sumpto legationum aut minuendo aut remittendo decrevisse nil, nisi quod . . .; ep III 8, 5. — IV, 1. dicat se legationibus bellicis eruditum; Balb 47. posteaquam nos pacificatoria legatione implicatos putant; Phil XII 3. C. Anicius negotiorum suorum causa legatus est in Africam legatione libera; ep XII 21. — 2. equites Romanos cum legatione ad hoc iudicium et cum gravissima laudatione miserunt; Cael 5. qui in legatione mortem obierunt; Phil XI 2.

legatorius, des Legaten: hanc † legatoriam || legatoriam || provinciam; A XV 9, 1.

legatum, Vermächtniß: I. Hortensii legata cognovi; A VII 3, 9. digito legata delevit; Cluent 41. — II. alia iura esse de mulierum legatis et hereditatibus; rep III 17.

legatus, Gesandter, Unterfeldherr, Legat: I, 1. adsunt Heraclienses legati; Arch 8. Hammonius, regis legatus, aperte pecunia nos oppugnat; ep I 1, 1. cum est legatus profectus (Q. Ligarius); Ligar 4. cum ille ad te legatus in castra venisset; Piso 84. — 2. tibi cum essem legatus; rep II 67. — II, 1. in qua civitate non modo legatus populi Romani circumsessus, sed aliqua ex parte violatus sit; Ver I 79. Crassus tres legatos decernit nec excludit Pompeium; ep I 1, 3. ne dici quidem se legatum Dolabellae volet; Phil XI 32. Lars Tolumnius quattuor legatos populi Romani Fidenis interemit; Phil IX 4. is, qui a Pyrrho legatus ad senatum est missus, Cineas; Tusc I 59. domum recipere legatum hostium; Phil VIII 29. cum legati populi Romani redempti sint; imp Pomp 32. violo: † circumsedeo. — 2. cum sine cuiusquam reprehensione quaestorii legatis quaestorem possis anteferre; ep II 18, 3. sumptus decerni legatis nimis magnos; ep III 8, 2. quamvis severa legatis mandata dederimus; Phil V 25. — 3. actum est de decem legatis; prov 28. de tribus legatis frequentes ierunt in alia omnia; ep I 2, 1. — III. qui concursus legatorum ex Italia cuncta fuerit; Sest 72. legatorum nomen ipsum belli celeritatem morabitur; Phil V 26. expectate legatorum reditum; Phil VI 17. ex P. Rupili decreto, quod is de decem legatorum sententia statuit; Ver II 32. — IV. ut his de rebus a legatis Amerinorum doceri L. Sullam passus non sit; Sex Rosc 127. Macedoniam per legatos nomine ipso populi Romani tuebamur; prov 5. cum quinque cohortes sine legato, sine tribuno militum, denique etiam sine centurione ullo apud Philomelium consedissent; ep XV 4, 2.

legio, Legion: I. cum legiones scribat Cato saepe alacres in eum locum profectas, unde redituras se non arbitrarentur; Tusc I 101. cum legio Martia princeps cum hostibus conflixerit; Phil XIV 38. hanc (legionem) imitata quarta legio parem virtutis gloriam consecuta est; Phil XIV 31. quis unius amicior unquam rei publicae fuit quam legio Martia universa? Phil III 6. eiusdem furorem Martia legio fregit; Phil X 21. huius legionis (Martiae) virtutem imitata quarta legio C. Caesaris auctoritatem atque exercitum persecuta est; Phil III 7. † consequitur. proficiscuntur, redeunt: † arbitrantur.

quae (legiones) M. Antonium reliquerunt; Phil X 12. — II, 1. legiones conscripsit novas; Phil XI 27. Antonium cum legione Alaudarum ad urbem pergere, legionem sub signis ducere; A XVI 8, 2. j. perduco. imitor: j. I. consequitur. laudantur exquisitissimis verbis legiones; Phil IV 6. quia legionibus nostris sub iugum missis pacem cum Samnitibus fecerant; of III 109. dum ad te legiones eae perducantur, quas audio duci; ep XII 19, 2. — 2. patefactum nostris legionibus esse Pontum; imp Pomp 21. — 3. Hirtius cum tribus Antonii legionibus confligit; Phil XIV 27. — III. Hirtius ipse aquilam quartae legionis cum inferret; Phil XIV 27. delectos Martiae legionis centuriones trucidavit; Phil XIII 18. legionis Martiae quartaeque mirabilis consensus ad rem publicam recipendam confirmetur; Phil III 7. honestiora esse decreta legionum quam senatus; Phil V 4. me nomen habere duarum legionum exilium? A V 15, 1. virtus: j. I. imitatur. — IV. nisi forte eum subsidio tibi venire arbitraris cum fortissimis legionibus; Phil XIII 44. j. II, 1. duco.

legitime, *gesetzmäßig, rechtmäßig*: is qui legitime procurator dicitur; Caecin 57. in illa adoptione legitime factum est nihil; dom 77. iuste et legitime imperanti; of I 13.

legitimus, *gesetzmäßig, rechtmäßig, gebührend*: ceratam uni cuique tabellam dari cera legitima; div Caec 24. in theatro, qui locus non est contionis legitima; opt gen 19. quid est turpius quam legitimarum et civilium controversiarum patrocinia suscipere, cum sis legum et civilis iuris ignarus? orat 120. ne quam horam de meis legitimis horis remittam; Ver I 25. cum iusto et legitimo hoste res gerebatur; of III 108. iam iura legitima ex legibus cognosci oportebit; inv II 68. illa oratorum propria et quasi legitima opera; Bru 82. potestatem quasi iustam et legitimam; nat III 84. si legitimum scriptum profertur, id est, aut lex ipsa aut aliquid ex lege; inv II 125. uti L. Egnatuleio triennium ante legitimum tempus magistratus petere liceat; Phil V 52.

lego, als Gesandten senden, zum Legaten ernennen, vermachen, hinterlassen: C. Anicius negotiorum suorum causa legatus est in Africam legatione libera; ep XII 21. eum (Messium) Caesari legarat Appius; A IV 15, 9. huc Caerellia missa ab istis est legata ad me; A XIV 19, 4. Dolabella me sibi legavit a. d. III Nonas; A XV 11, 4. alqd. j. HS. usum et fructum omnium bonorum suorum Caesenniae legat; Caecin 11. ut legati ex eius ordinis auctoritate legarentur; Vatini 35. quasi ea pecunia legata non esset; leg II 51. quid reapse sit turpius quam sine procuratore senator legatus; leg III 18. Cluvium a T. Hordeonio legare et Terentiae HS 1000 et sepulcro multisque rebus, nihil a nobis; A XIII 46, 3. usum: j. fructum.

lego, lesen, aussuchen, wählen, sammeln, part. ausserlesen, vortrefflich: I, 1, a. id omne consumebatur in legendo, scribendi otium non erat; of II 4. — b. erat in eo (M. Catone) aviditas legendi; fin III 7. quorum studio legendi meum scribendi studium vehementius in dies incitatur; div II 5. — 2. nescio quo modo, dum lego, adsentior; Tusc I 24. — II, 1. Socratem nonne legimus quem ad modum notarit Zopyrus physiognomon? fat 10. — 2. legeram clarissimos viros se in medios hostes iniecis; dom 64. — III. dum modo de iisdem rebus ne Graecos quidem legendos putent; fin I 8. eum (C. Curtium) Caesari in senatu legit; ep XIII 5, 2. j. aleatores. te, lectissimum ornatissimumque adolescentem, appello; Ver IV 79. ille legit aleatores, legit exsules, legit Graecos; Phil V 12. quam (divinationem) et cernimus ipsi et audimus et legimus; div I 86. epistula prior mihi legi coepta est; A

XVI 13 (a), 1. exsules: j. aleatores. feminae lectissimae virum; Catil IV 13. cuius (Platonis) tum Athenis cum Charmada diligentius legi Gorgiam; de or I 47. obstupescunt posteri certe imperia, provincias, Rhenum, incredibiles victorias, monumenta, munera, triumphos audientes et legentes tuos; Marcel 28. qui in iudicibus legendis optimum quemque elegit; Milo 105. liber tuus et lectus est et legitur a me diligenter; ep VI 5, 1. monumenta, al.: j. imperia. „tamquam nudus nuces legeret“; de or II 265. qui (poetae) audiuntur, leguntur, ediscuntur; Tusc III 3. hoc tu idem facies censor in senatu legendo? Cluent 128. sepulcra legens; Cato 21. triumphos, al.: j. monumenta. ut (orator verba) abiecta et obsoleta fugiat, lectis atque inlustribus utatur; de or III 150. optimis sententiis verbisque lectissimis dicere; orat 227. lectissimorum virorum iudicium; Flac 2. uxorem habere lectissimam maxime vis; inv I 52.

leguleius, *Gesetzfrüher*: est tibi iuris consultus ipse per se nihil nisi leguleius quidam cautus et acutus; de or I 236.

legumen, *Hülserfrucht*: terra feta frugibus et vario leguminum genere; nat II 156.

lemniscatus, mit Bändern geschmückt: hanc (palmam) primam esse lemniscatam; Sex Rose 100.

lena, *Rupplerin*: quam blanda conciliatrix et quasi sui sit lena natura; nat I 77.

lenio, *lindern, mildern, besänftigen, beschwichtigen*: earum (rerum) etiam commemoratione lenimur; ep V 13, 5. Dionysopolitas lenivi; Q fr I 2, 4. ut ego me non multa consolatione cotidie leniam; Q fr III 5, 4. me scriptio et litterae non leniunt, sed obturbant; A XII 16. id tu, si ille aliter acceperit ac debuit, lenies; A X 11, 5. in aegritudine leniendi; Tusc III 79. fore ut utriusque nostrum absentis desiderium crebris et longis epistulis leniatur; ep XV 21, 1. j. dolorem. quae (statua) magnum civium dolorem et desiderium honore monumenti minuet et leniet; Phil IX 13. ut ea (incommoda) sapientes commodorum compensatione leniant; nat I 23. eorum luctus aliorum exemplis leniuntur; Tusc III 58. vicit is, qui non fortuna inflammaret odium suum, sed bonitate leniret; Marcel 31.

lenis, *sanft, mild, gelind, ruhig, gelassen*: lenis a te et facilis existimari debeo; ep V 2, 9. adhibita actione leni; de or II 184. inde austro lenissimo in Italiam pervenimus; ep XVI 9, 2. illa sunt ab his delapsa plura genera, lenes asperum, contractum diffusum; de or III 216. homo natura lenissimus; Ac II 11. oratio placida, summissa, lenis; de or II 183. est etiam quiete actae aetatis placida ac lenis senectus; Cato 13. me lenissimis et amantissimis verbis utens re graviter accusas; ep V 15, 1. ut quisque maxime virtutibus his lenioribus erit ornatus; of I 46.

lenitas, *Sanftmut, Milde, Gelassenheit*: I. si illam meam pristinam lenitatem perpetuam sperant futuram; Catil II 6. — II, 1. ea (iustitia) in moderatione animi advertendi lenitas nominatur; part or 78. tua gravissimi sermonis lenitas probatur; de or I 255. — 2. ea lenitate senatus est usus, ut...; Catil III 14 (15). — 3. ut iam oratio tua non multum a philosophorum lenitate absit; leg I 11. elaborant alii in lenitate et aequabilitate et puro quasi quodam genere dicendi; orat 53. in hominum mentibus ad lenitatem misericordiamque revocandis; de or I 53. — III. vos severitatem iudiciorum lenitate ac misericordia mitigate; Sulla 92. libertatem lenitate legum munitam esse voluerunt; Rabir 10.

leniter, *sanft, mild, gelind, gelassen, ruhig*: adrisit hic Crassus leniter; de or II 145. utrum me secum severe et graviter et prisce agere malit an remisit et leniter et urbane; Cael 33. hi conlocuti inter se leniter et quiete; Tusc IV 49. qui

iam diu multo dicis remissius et lenius quam solebas; de or I 255. multa in illa oratione graviter, multa leniter dicta sunt; Bru 164. genae subiectae leniterque eminentes; nat II 143. sedens iis adsensi, qui mihi lenissime sentire visi sunt; ep V 2, 9. qui, ut quisque crudelissime oppugnatur, eum lenissime sublevatis; Cluent 202.

lenitudo, Milde: verebar, ne virorum nimia in istum lenitudine oppugnarer; Ver IV 136.

leno, Stuppler, Verführer: I. Ballionem illum improbissimum et periurissimum lenonem cum agit, agit Chaeream; Q Rose 20. — II. in qua (domo) semper meretricum lenonumque flagitia versantur; Ver IV 83. vos pro meo capite ad pedes lenonis impurissimi proiecistis; Sest 26. — III. sequebatur raeda cum lenonibus; Phil II 58.

lenocinium, Stupperei, Loftung: I. perspicuum est, quo corporum lenocinia processerint; nat II 146. — II. si qui se vitiorum inlecebris et cupiditatum lenociniis dederunt; Sest 138. — III. luxurium domestico lenocinio sustentavit; sen 11.

lenocinor, zu Willen sein, locken: Alienus tibi serviet, tibi lenocinabitur; div Caec 48. nullo commodo extrinsecus posito et quasi lenocinante mercede; Ac fr 20 (3, 17).

lente, langsam, lässig, gleichgültig, bedächtigt: haec videri possunt odiosiora, cum lentius disputantur; par 10. neminem adhuc offendi, qui haec tam lente, quam ego fero, ferret; A II 13, 2. nisi eum (librum) lente ac fastidiose probavissem; A II 1, 1. salsum est etiam quaerentibus lente respondere, quod nolint; de or II 287.

lentiscus, Mastixbaum: »semper viridis lentiscus ter fruges fundens tria tempora monstrat arandi«; div I 15.

lentitudo, Gleichgültigkeit: I. (non irasci) est non numquam lentitudinis; Q fr I 1, 38. — II. eam quam lenitatem nos dicimus, vitioso lentitudinis nomine appellant; Tusc IV 43.

Lentulitas, alter Adel der Lentuler: ullam Appietatem aut Lentulitatem valere apud me plus quam ornamenta virtutis existimas? ep III 7, 5.

lentulus, säumig: an existimas illum (fratrem) in isto genere lentulum aut restrictum? A X 11, 2.

lentus, langsam, lässig, gleichgültig: nimium patiens et lentus existimor; de or II 305. T. Inventius nimis lentus in dicendo et paene frigidus; Bru 178. hocce initiatores lentos esse arbitror; Catil II 21. Teucris illa lentum sane negotium; A I 12, 1. sunt negotia lenta; A V 18, 4.

leo, Löwe: I. praeclara aedilitas! unus leo, ducenti bestiarum; Sest 135. — II, 1. tu Antonii leones pertimescas cave; A X 13, 1. — 2. fraus quasi vulpeculae, vis leonis videtur; of I 41. — 3. Herculem iratumne censes conflixisse cum leone Nemeaeo? Tusc IV 50. in quibus (bestiis) inest aliquid simile virtutis, ut in leonibus; fin V 38.

lepide, artig, herrlich: quam lepide se furari putat! Ver III 35.

lepidus, niedlich, zierlich: hi pueri tam lepidi ac delicati etiam sicas vibrare didicerunt; Catil II 13.

lepos, Anmut, Feinheit: I. ut esset tantus in loquendo || iocando || lepos, ut . . . ; de or I 27. insit in eo (sermone) lepos; of I 134. — II. non adimo sermonis leporem; Flac 9. (Plato) leporem Socraticum cum obscuritate Pythagorae contexit; rep I 16. in quo (orationis genere) omnes verborum, omnes sententiarum inligantur lepores; orat 96. erat cum gravitate iunctus facietiarum et urbanitatis oratorius, non scurrilis lepos; Bru 143. libandus [est] etiam ex omni genere urbanitatis facietiarum quidam lepos, quo tamquam sale perspargatur omnis oratio; de or I 159. erat in homine gratia mixtus lepos; rep II 1. — III. in utroque genere leporis

excellens; de or II 220. ut nullum veteris leporis vestigium appareat; ep IX 15, 2. — IV. cuius ratio quamquam floruit admirabili quodam lepore dicendi; Ac II 16. perspargi; j. II. libo

lepuscus, Häschen: I. in qua (insula) lepuscus vulpeculasque saepe vidisses; nat I 88. — II. illa pro lepisculis capiebantur; Ver IV 47.

lessus, Totenflage: »mulieres genas ne radunto neve lessum funeris ergo habento«; leg II 59. 64. L. Aelius „lessum“ quasi lugubrem eiulationem, ut vox ipsa significat; leg II 59.

letum, Tod, Untergang: I. »bonos || nos, sos || leto datos divos habento«; leg II 22. — II. vide, quam turpi leto pereamus; A X 10, 5.

levamen, Linderungsmittel: quodsi esset ali- quod levamen, id esset in te uno; A XII 16.

levamentum, Linderungsmittel: I. (istud) esse levamentum miseriarum; fin V 53. — II. illam rem fore levamento; A XII 43, 2 (1).

levatio, Erleichterung, Verminderung: 1. qui gemitus si levationis aliquid adferret; Tusc II 57. nec ab eo (Bruto) levationem ullam exspecto; A XII 29, 1. levationem vitiorum fieri negant; fin IV 67. quae levationem habeant aegritudinum, formidinum, cupiditatum; Tusc I 119. — 2. non dubito, quin magnae tibi levationi solitus sit esse cotidianus congressus et sermo familiarissimi hominis; ep VI 4, 5.

leviculus, ziemič eitel: leviculus sane noster Demosthenes; Tusc V 103.

levidensis, leicht gewebt: ego hospiti veteri et amico munusculum mittere volui levidense crasso filo; ep IX 12, 2.

levipes, leichtfüßig: »subter pedes Orionis iacet levipes Lepus«; fr H IV, a, 365.

levis, glatt, abgegriffen: asperis et levibus et hamatis uncinatisque corporibus concreta haec esse; Ac II 121. esse corpuscula quaedam levia, alia aspera; nat I 66. levem illum (mundum deus) effecit et undique aequabilem; Tim 20. quod ipsum alii aspera, tristi, horrida oratione, alii levi et structa et terminata; orat 20.

levis, leicht, sanft, geringfügig, unbedeutend, flüchtig, leichtfüßig, wankelmütig: A. nos ita leves atque inconsiderati sumus, ut . . . ? div II 59. quorum alterum est gravius, alterum levius; Q Rose 16. haec fuerit nobis tamquam levis armaturae prima orationis excursio; div II 26. multo in leviori causa; Ver II 109. leve (genus argumentationis) est, quod aut post tempus dicitur aut perspicue turpem rem levi tegere vult defensione; inv I 90. rumorem, fabulam falsam, fictam, levem perhorrescimus; Milo 42. quam (fortunam) existimo levem et imbecillam ab animo firmo et gravi „frangi“ oportere; ep IX 16, 6. quae (causa) levissimi hominis animum in Flaccum incitavit; Flac 46. quos qui leviori nomine appellant; Sex Rose 93. quoniam mihi levius quoddam onus imponitis; de or I 135. opinio est quaedam effeminata ac levis; Tusc II 52. cui et pecunia levissima et existimatio sanctissima fuit semper; Q Rose 15. certe levior reprehensio est; Ac II 102. his mihi rebus levis est senectus; Cato 85. si non levem testem laeseris; de or II 302. tamquam levia quaedam vina nihil valent in aqua, sic . . . ? Tusc V 13. — B, a, I. quis non odit sordidos, vanos, leves, futiles? fin III 38. — II. vos audive vocem levissimi cuiusque; Flac 19. — b, 1. quod a graviorebus leviora natura repellantur; Tusc I 40. — 2. ut ad leviora veniamus; div I 80.

levitas, Gfätte, Ungezungenheit: I. cum speculorum levitas altitudinem adsumpsit; Tim 49. — II. in ipso tactu esse modum et mollitudinis et levitatis; de or III 99. — III. Demosthenes nil levitate Aeschini (cedit) et splendore verborum; orat

110. omni totam figuram mundi levitate (deus) circumdedit; Tim 18.

levitas, Leichtigkeit, Flüchtigkeit, Veränderlichkeit, Unbeständigkeit, Leichtfinn: I. quae (sit) levitas propria Graecorum; Flac 57. levitates comicae parumne semper || saepe || in ratione versantur? nat III 72. — II. 1. quo modo sum insectatus levitatem senum, libidinem inventutis! A I 16, 1. ut omittam levitatem temere adsentientium; Ac II 120. ex hoc genere toto perspicui potest levitas orationis eorum; Ac II 53. cum coniunctionis levitatem || lenitatem || tenerimus; de or III 201. — 2. quod amici genus adhibere omnino levitatis est; Lael 93. — 3. ecce alii amatoris levitatibus dediti; fin I 61. — 4. omnem vim ingenii in populari levitate consumpsit; Phil V 49. quae dici possunt in hominum levitatem; Flac 66. — III. haec plena sunt futtilitatis || futit. || summaeque levitatis; nat II 70. — IV. 1. videre licet alios (philosophos) tanta levitate et iactatione, ut . . .; Tusc II 12. — 2. ut ille aliquid de populari levitate deponeret; A II 1, 6. — V. haec aut pondere deorsum aut levitate [in] sublime ferri; nat II 44. iudiciorum levitate ordo alius ad res iudicandas postulatur; div Caec 8. quid est inconstantia, levitate, mobilitate turpius? Phil VII 9.

leviter, leicht, unerheblich, unbedeutend, erträglich: I. e quo (fonte Caesar) sit leviter aspersus; ep VI 6, 9. omnia levius casura; div II 25. cum *ipsi*, ut levissime dicam, multa deessent; ep III 10, 5. qui nunc leviter inter se dissident; A I 13, 3. levius dolerem; A XI 6, 1. id eo levius ferendum est, quod . . .; ep IV 3, 2. (homines) aliquanto levius ex inscientia laborarent; inv II 5. cum leviter lippirem; A VII 14, 1. non vaste, non rustice, non huilce (eius patrem locutum esse), sed presse et aequabiliter et leviter || leniter ||; de or III 45. alii in eadem ieiunitate florentes et leviter ornati; orat 20. aliquo leviter presso vestigio; Ver IV 53. — II. »inde Fides posita et leviter convexa videtur«; nat II 112. ille leviter saucius; inv II 154. — III. de Attica optime, quod levius ac levius; A XIII 21, a, 3 (6).

levo, glätten: f. **laevo**.

levo, erleichtern, unterstützen, mindern, abhelfen, entheben, befreien: ut sese gravissima levaret infamia; Ver III 140. leva me hoc onere; ep III 12, 3. qui tardior in te levando fuit, quam fore putarem; ep VI 4, 2. illum neque ursi neque levavi; Q fr III 9, 1. longior tua epistula meos omnes aegritudine levavit; A IX 7, 2. qui me levavit iis incommodis, quibus idem adfecerat; A IX 19, 2. ad levandam aegritudinem; Tusc III 60. Sp. Thorius, is qui agrum publicum vitiosa lege vectigali levavit; Bru 136. tu, qui saepissime curam et angorem animi mei sermone et consilio levasti tuo; A I 18, 1. f. dolorem. ad levandam mulieris calamitatem; div Caec 57. ut levarem miseriis perditas civitates; ep III 8, 5. curam: f. angorem. sensim ab utroque latere, tamquam remis, ita pinnis cursus avium levatur; nat II 125. angoris et doloris tui levandi causa; ep VI 12, 3. volucres levandi laboris sui causa passim volitare; de or II 23. quae levare luctum possent; ep IV 6, 1. quasi calvitio maeror levaretur; Tusc III 62. quibus (rebus) levari possent molestiae tuae; ep IV 3, 3. cuius (paupertatis) onus disputando levamus; Tusc III 56. qui illam suspicionem levare atque ab se removeat cuperet; Ver III 136.

lex, Gesetz, Verordnung, Gebot, Antrag, Vorschlag, Bedingung: I. **absolut**: 1. ut leges omnium salutem singulorum salutem anteponunt, sic . . .; fin III 64. lex ipsa naturae, quae utilitatem hominum conservat et continet, decernit profecto, ut . . .; of III 31. quid sit lex, describere, ut ea videatur

in sententiis, non in verbis consistere; inv II 141. leges in consilio scriptoris et utilitate communi, non in verbis consistere; inv II 143. continet, decernit: f. conservat. ex contrariis legibus controversia nascitur, cum inter se duae videntur leges aut plures discrepare; inv II 144. ecqua || ecquae || de ea re aut eius rei sit lex, consuetudo, pactio, iudicium; inv I 43. nemo leges legum causa salvas esse vult, sed rei publicae; inv I 68. ut apud quosdam lex erat: ne quis Dianae vitulum immolaret; inv II 95. lex est apud Rhodios, ut, si qua rostrata in portu navis deprehensa sit, publicetur; inv II 98. legi Fabiae, quae est de numero sectatorum, restiterunt; Muren 71. salva lege Aelia et Fufia; Vatin 37. possuntne hae leges esse ratae sine interitu legum reliquarum? Phil V 8. est vera lex recta ratio naturae congruens, diffusa in omnes, constans, sempiterna; rep III 33. legem neque hominum ingenii excogitam nec scitum aliquod esse populorum, sed aeternum quiddam; leg II 8. f. consistit. V, 2. contra. habet etiam Campana lex exsecrationem candidatorum, si . . .; A II 18, 2. in quibus legibus inerat curiata illa lex; har resp 48. utra lex iubeat, utra vetet; inv II 146. est haec non scripta, sed nata lex, quam non didicimus, accepimus, legimus, verum ex natura ipsa adripimus, hausimus, expressimus, ad quam non docti, sed facti, non instituti, sed imbuti sumus; Milo 10. quos (fines) lex cupiditatis tuae, non quos lex generi tui pepigerat; Piso 37. sequitur lex, quae sancit eam tribunorum plebis potestatem; leg III 19. silent leges inter arma; Milo 11. quod lex Rupilia vetaret diebus xxx sortiri dicam; Ver II 37. f. iubet. videtur: f. consistit, discrepant. quae (leges) etiam inter Sullana arma vixerunt; Vatin 23. — 2. utrum haec lex est an tabula Neratiana auctionis? agr II 67. quod ita erit gestum, id lex erit? Phil I 26. quae (ratio) cum sit lex; leg I 23. ut illa divina mens summa lex est, item . . .; leg II 11.

II. **nach Verben**: 1. vobis statendum est legem Fufiam non esse abrogatam; prov 46. f. rogo. accipio, adripio: f. I, 1. nascitur. vos legem antiquastis sine tabella; leg III 38. haec lex dilatata in ordinem cunctum coangustari etiam potest; leg III 32. te memini censorias quoque leges in sartis tectis exigendis tollere et commutare; Ver III 16. a legibus nihil convenit arbitrari, nisi quod rei publicae conducat, proficisci, quoniam eius causa sunt comparatae; inv I 68. qui sanctissimas leges, Aeliam et Fufiam dico, solus conculcaris ac pro nihilo putaris; Vatin 23. Lycurgus leges suas auctoritate Apollinis Delphici confirmavit; div I 96. legem agrariam tribunos plebis designatos conscribere; agr II 11. leges oportet contendere; inv II 145. dico: f. conculco. dilato: f. coangusto. disco: f. I, 1. nascitur. nos quoniam leges damus liberis populis; leg III 4. Manilianas venalium vendendorum leges ediscere; de or I 246. cum leges omnes sint eversae; prov 46. excogito: f. I, 1. est; leg II 8. exprimo: f. I, 1. nascitur. Piso ille Frugi, qui legem de pecuniis repetundis primus tulit; Ver III 195. eam legem (C. Gracchus) pro plebe, non in plebem tulit; Cluent 151. Antonius accepta grandi pecunia fixit legem a dictatore comitiis latam, qua Siculi cives Romani; A XIV 12, 1. si legem curiatam non habet; agr II 30. haurio: f. I, 1. nascitur. ille vir bonus cur has sibi tam graves leges imposuerit; Ac II 23. incidebantur iam domi leges; Milo 87. divina eius in legibus interpretandis scientia; Phil IX 10. legem populum Romanum iussisse de civitate tribuenda; Balb 38. lego: f. I, 1. nascitur. metuo: f. III, 1. metuens. neglegit leges easque perrumpet; leg I 42. utile nobis esse legem de conlegiis perferri; A III 15, 4. perrumpo: f. neglego. legem separatim initio de salute mea pro-

mulgavit; sen 21. lege ab octo tribunis pl. promulgata; A III 23, 1. puto: f. conculco. iubet iste sibi legem recitari; Ver II 127. quodsi leges omnes ad utilitatem rei publicae referri convenit; inv I 69. repudiatum iri legem intellegebant; inv I 68. eas tu leges rogabis videlicet, quae numquam abrogentur; leg II 14. haec prima lex amicitiae sancitur, ut ab amicis honesta petamus; Lael 44. postquam Lycurgus leges scribere instituit; rep II 18. f. I, 1. nascitur. suavit Servilium legem Crassus; Bru 161. leges alias sine promulgatione sustulit; Phil II 109. f. commuto. — 2. Plato hoc quoque legis putavit esse, persuadere aliquid, non omnia vi ac minis cogere; leg II 14. — 3. obtemperare legibus non potestis, nisi id, quod scriptum est in lege, sequimini || sequamini, al. ||; inv I 70. ut iudex is videatur legi obtemperare, qui sententiam eius, non qui scripturam sequatur; inv II 141. vir bonus et sapiens et legibus parens; fin III 64. resisto; f. I, 1. est; Muren 71. — 4. lege carens civitas; leg II 12. cur M. Brutus referente te legibus est solutus? Phil II 31. qua quisque sit lege, condicione, foedere; leg III 41. si legibus uti liceret; sen 19. — 5. cum nihil commissum contra legem esse defendam; Muren 5. neque derogari ex hac (lege) aliquid licet; rep III 33. doceo, facio ad: f. I, 1. nascitur. facit apertissime contra legem; Sest 134. inhumane feceris contraque naturae legem; of III 30. imbuo, instituo ad: f. I, 1. nascitur. insum in: f. I, 1. inest. iudices, qui ex lege iurati indicatis; inv I 70. vos non ex lege, in quam iurati sitis, rem indicare; inv II 131. quoniam fecisti, quod non licebat ex lege, supplicio dignus es; inv II 95. si dicent per legem id non licere; agr II 78. nascor ex: f. I, 1. discrepant. ea (spes) tota in hac lege posita est; div Caec 18. proficiscor a: f. 1. comparo. dicis te Heraclii voluntate ab lege recessisse; Ver II 44. quae res ab legibus et [ab] aequabili iure remotissima sit; inv I 102. sunt in tota lege exceptiones; agr I 10. antequam ad populares leges venias; leg II 9.

III. *nach* **Adjectiven**: 1. haec communia sunt naturae atque legis; sed propria legis et ea, quae scripta sunt, et ea, quae sine litteris aut gentium iure aut maiorum more retinentur; part or 130. si quis forte nunc adsit ignarus legum; Cael 1. (nautae) imprudentes legis; inv II 95. homines legum iudiciorumque metuentes; dom 70. proprius: f. communis. — 2. hominem in censoris legibus tam prudentem, tam exercitatum; Ver III 17.

IV. *nach* **Substantiven**: 1. aera legum de caelo tacta; div II 47. P. Crassum et P. Scaevolam aiunt Ti. Graccho auctores legum fuisse; Ac II 13. a primo capite legis usque ad extremum; agr II 15. inter quos est communio legis, inter eos communio iuris est; leg I 23. his explicatis fons legum et iuris inveniri potest; leg I 16. huic generi legum fundos populos fieri non solere; Balb 38. interitus: f. I, 1. est; Phil V 8. nostrae legis interpretes; leg II 62. Lycurgus, ille legum optimarum inventor; rep III 16. cuius (senatus) est gravissimum iudicium de iure legum; dom 71. me et consulem et legis ambitus latorem; Muren 3. qui non ab sententia, sed ab litteris legis recesserit; inv II 141. res ab natura profectas legum metus et religio sanxit; inv II 160. nomen Hieronicae legis mutare noluerunt; Ver III 19. (Gaditanum foedus) utrum capitis consecratione an obtestatione legis sacrosanctum esse confirmas? Balb 33. saepe etiam legum iudiciorumque poenis obligantur; fin I 47. me eius causam legis praesidio defensurum; Cluent 158. scriptura: f. II, 3. obtempero. qui se sententia legis et voluntate defendet, in consilio atque in mente scriptoris, non in verbis ac litteris vim legis positam esse defendet; part or 136. f. litterae. II, 3. obtempero. — 2. aliqua in foro, iudiciis, legibus aut

ratio aut exercitatio (contemnedane tibi videtur esse)? div Caec 35. omnem orationem eius (Platonis) de legibus peroratam esse uno aestivo die; leg II 69.

V. **Humfand**: 1. hac lege accusatum oportuit, qua accusatur Habitus; Cluent 90. quodsi adimi civitas A. Caecinae lege potuisset; Caecin 102. quem (filium) C. Maenius Gemellus Patrensium legibus adoptavit; ep XIII 19, 2. de quibus nihil omnino actum esset legibus; leg III 45. civis: f. II, 1. figo. quod mihi lege concessum est; Ver I 25. num ea lege condemnari (Sestium) putes oportere; Vatin 41. magistratibus lege constitutis; leg III 48. qua lege (Iulia) civitas est sociis et Latinis data; Balb 21. lege ius est, quod in eo scripto continetur; inv II 162. quod iudicium lege non erat; Flac 50. nihil esse sacrosanctum, quod lege exceptum videretur; Balb 38. cum ille plebeius est lege curiata factus; prov 45. habent liberae legationes definitum tempus lege Iulia, nec facile addi potest; A XV 11, 4. inde iudicium publicum rei privatae lege Plaetoria; nat III 74. rem cunctus senatus Catinensium legibus iudicabat; Ver IV 100. Sp. Thorius, is qui agrum publicum vitiosa et inutili lege vectigali levavit; Bru 136. lege id sibi licuisse dicebat; Rab Post 20. lege curiata decemviros ornat; agr II 26. si id lege permittitur; div Caec 34. quamquam Timaeus eum (Lysiam) quasi Licinia et Mucia lege repetit Syracusas; Bru 63. quod ne liceret fieri ad alterius iniuriam, lege sanxerunt; Tusc IV 4. ne lege Semproniam succederetur, facile perfectum est; ep I 7, 10. si lege Habitus teneretur; Cluent 143. quae signa belli lege sustulit; Ver I 57. se decumas lege Hieronica venditurum; Ver III 121. proinde quasi exitus rerum, non hominum consilia legibus vindicentur; Milo 19. soli (di, homines) ratione utentes iure ac lege vivunt; nat II 154. — 2. neque est interdictum aut a rerum natura aut a lege aliqua atque more; de or I 215. non esse ferendum a quoquam potius latoris sensum quam a lege explicari; part or 134. causa: f. I, 1. est; inv I 68. epulamur una non modo non contra legem, si ulla nunc lex est, sed etiam intra legem; ep IX 26, 4. quod ex legibus omnes rem publicam optime putant administrari; inv I 68. multis in legibus multa praeterita esse; inv II 151. quae dies in lege praefinita est; Sex Rosc 130. ut Charondas in suis facit legibus; leg III 5. f. II, 3. obtempero. intra: f. contra. videt sine lege curiata nihil agi per decemviros posse; agr II 28.

libamentum, Opfer: quod ad tempus ut sacrificiorum || [sacr.] libamenta servantur fetusque pecorum, quae dicta in lege sunt; leg II 29. dona magnifica quasi libamenta praedarum Delphos ad Apollinem misit; rep II 44. servo: f. dico.

libatio, Tranfopfer: tui sacerdotii sunt libationes epulaeque ludorum; har resp 21.

libella, Maß: HS 1000 ad libellam sibi deberi; Q Rosc 11. (Curius) fecit palam te ex libella, me ex terruncio || terruncio ||; A VII 2, 3.

libellus, Schriftstück, Heft, Journal, Verzeichniß, Bekanntmachung, Anschlag, Schreiben, Buch: 1. libelli nominum vestrorum consilii huius in manibus erant omnium; Ver pr 17. est non magnus, verum aureolus et ad verbum ediscendus libellus; Ac II 135. qui (libellus) me imprudente et invito excidit et pervenit in manus hominum; de or I 94. bibliothecas mehercule omnium philosophorum unus mihi videtur XII tabularum libellus et auctoritatis pondere et utilitatis ubertate superare; de or I 195. — II, 1. Atticus libellum composuit, eum mihi dedit, ut darem Caesari; A XVI 16, 4. libellos dececit Sex. Alfenus; Quinct 61. mandatorum mihi libellum (Brutus) dedit; A VI 1, 3. f. compono. edisco: f. I. est. inveni duos solos libellos a L. Canuleio

missos sociis ex portu Syracusis; Ver II 182. qui ea (chirographa) tamquam gladiatorum libellos palam venditent; Phil II 97. — 2. cui servire ipsi non potuimus, eius libellis paremus; A XIV 14, 2. — 3. cum haec paucorum mensium ratio in his libellis sit; Ver II 184. — III. non est paucorum libellorum hoc munus; de or III 121. — IV. excitavit recitatores cum singulis libellis; Cluent 144.

libens, germ. willig: quae aequa (L. Custidius) postulabit, ut libente te impetret; ep XIII 58. ut libentissimis Graecis nutu, quod velis, consequare; ep XIII 65, 1. me libente eripies mihi hunc errorem; A X 4, 6. cum Musis nos delectabimus animo aequo, immo vero etiam gaudenti ac libenti; A II 4, 2. quibuscum (oratoribus) exercebar ipsis libentibus; Bru 315.

libenter, germ. bereitwillig, mit Vergnügen: etsi de optimi viri laudibus libenter audio; Bru 251. quem (Gallionem) libenter cenasse nemo negat; fin II 25. quae (carmina) tu libentissime commemoras; Rabir 13. ut eo libentius iis commodes operamque des; ep XIII 54. senatus non libenter duriores fortunae communi condicionem te auctore constituit; Muren 47. do: f. commodo. alterum facio libenter; ep I 7, 1. quodsi istis ipsis voluptatibus bona aetas fruitur libentius; Cato 48. populum Romanum hominibus novis industriis libenter honores mandare; Ver IV 81. fortes etiam libenter oppetiverunt (mortem); Catil IV 7. quem nuper summo cum imperio libentissime viderit; Muren 89. illo loco libentissime soleo uti; leg II 1.

liber, frei, unbeschränkt, unbehindert, selbständig, freimüthig, zügellos: A. mihi liber esse non videtur, qui non aliquando nihil agit; de or II 24. idem cum virtute tum etiam ipso orationis genere liber; Bru 129. si neque censu nec vindicta nec testamento liber factus est, non est liber; Top 10. liberi ad causas solutivae veniebant; Ver II 192. f. mater. quid aut quantum praeterea est, quod aut liberum possit habere ille arator ac dominus in potestate suorum fructuum aut in ipsis fructibus solutum? Ver III 227. ita sine cura consules sunt, ut paene liberum sit senatori non adesse; Phil I 12. ea a fati necessitate esse libera; fat 38. robustus animus et excelsus omni est liber cura et angore; fin I 49. eum (bestiae) copiosius alantur, quam si essent liberae; fin V 56. negotiaris in libera civitate; Flac 70. tibi uni multorum civium necesse, tibi vexatio direptione sociorum impunita fuit ac libera; Catil I 18. quod hominum stultitias iracundius respuebat ingenue liberoque fastidio; Bru 236. ludimur ab homine non tam faceto quam ad scribendum licentiam libero; nat I 123. ut (Quintus) libero lectulo neget esse quicquam incundius; A XIV 13, 5. qui legationes liberae obeunt; agr II 45. loca ab arbitris libera; A XV 16, a. ut iure civili, qui est matre libera, liber est; nat III 45. mens soluta quaedam et libera; Tusc I 66. necesse: f. direptio. est finitimus oratori poeta, numeris astrictior paulo, verborum autem licentia liberior; de or I 70. quodsi liber populus deliget, quibus se committat; rep I 51. ut daretur iudici libera potestas ad credendum; Ver II 178. libera (praedia) meliore iure sunt quam serva; agr III 9. solum (sapientem) praeterea formosum, solum liberum; fin V 74. quae (verba inusitata) sunt poetarum licentiae liberiora quam nostrae; de or III 153. vexatio: f. direptio. — B. I. qua (aequabilitate) carere diutius vix possunt liberi; rep I 69. nullo ferente suffragium libero; Piso 57. — II, 1. haec servis et servorum simillimis liberis esse grata; of II 57. — 2. est quaedam (luxuries) ingenue ac libero dignior; Piso 67. — III. eius facinoris damnatos servos, quod ad omnium liberorum caput et sanguinem pertineret; Ver V 13.

liber, Baft, Buch, Schrift, Abhandlung, Berzcidnis: I. quoniam hic liber non parum continet litterarum; inv II 178. evolve diligenter eius (Platonis) eum librum, qui est de animo; Tusc I 24. libri ita exierunt, ut in tali genere ne apud Graecos quidem simile quicquam; A XIII 13, 1. si liber Antiochi nostri vera loquitur; nat I 16. nos tamquam hospites tui libri quasi domum reduxerunt; Ac I 9. — II, 1. his libris adnumerandi sunt sex de re publica; div II 3. libros compone; indicem, cum Metrodoro lubebit; ep XVI 20. se ab eo ipso illos duo libros descripsisse; Ac II 11. in illis tribus libris, quos tu dilaudas, nihil reperio; A IV 17, 5 (16, 8). Hirtii librum divulga; A XII 48, 1 (47, 3). Paetus omnes libros, quos frater suus reliquisset, mihi donavit; A II 1, 12. quos (libros) de divinatione edidi; fat 1. evolve: f. I. est. quos (libros) in manibus habeo; A IV 14, 1. Antisthenes in eo libro, qui physicus inscribitur, tollit vim et naturam deorum; nat I 32. cohortati sumus ad philosophiae studium eo libro, qui est inscriptus Hortensius; div II 1. legimus librum Clitomachi, quem ille eversa Karthagine misit consolandi causa ad captivos cives suos; Tusc III 54. ego interea admonitu tuo perfecti sane argutulos libros ad Varronem; A XIII 18. librum meum nondum, ut volui, perpolivi; A XIV 17, 6. quoniam meos pervolutas libros; A V 12, 2. quos (rhetoricos libros) tu agrestes putas; de or II 10. relinquo: f. dono. scripsi Aristotelio more tres libros „de oratore“; ep I 9, 23. scripsi etiam versibus tres libros „de temporibus meis“; ep I 9, 23. pertinent ad eum librum, quem de luctu minando scripsimus; A XII 20, 2. volvendi sunt libri cum aliorum tum in primis Catonis; Bru 298. — 2. adnumero: f. I. adnumero. — 3. cum vellem e bibliotheca pueri Luculli quibusdam libris uti; fin III 7. — 4. delectabatur (Lucullus) mirifice lectione librorum, de quibus audiebat; Ac II 4. si ab isto libro verbo uno discesseris; div Caec 47. haec Graeci in singulas scholas et in singulos libros disperunt; Tusc III 81. quas (litteras) ego Syracusis apud Carpinatium in litterarum adlaturam libris, Romae in litterarum missarum apud magistrum L. Tullium inveni; Ver III 167. pertineo ad: f. I. scribo; A XII 20, 2. reperio in: f. I. dilaudo. litterae lituraeque omnes de tabulis in libros transferuntur; Ver II 189. — III, 1. qui in horum librorum disputatione versantur; rep III 5. lectio: f. II, 4. audio de. — 2. me redisse cum veteribus amicis, id est cum libris nostris, in gratiam; ep IX 1, 2. — IV, 1. cohortari: f. II, 1. inscribo. quamquam philosophiae vituperatoribus satis responsum est eo libro, quo a nobis philosophia defensa et conlaudata est; fin I 2. de quibus (officiis) est nobis his libris explicandum; of I 7. obducuntur libro aut cortice trunci; nat II 120. responderi: f. conlaudari. de divinatione ingressi sumus his libris scribere; div II 3. — 2. satis accurate in Academicis quattuor libris explicata arbitramur; Tusc II 4. ut in extremo tertio (libro) scribis; div I 9. f. II, 1. inscribo.

liberalis, anständig, edel, freigebig: Cyrenis (Plancium) liberalem in publicanos, iustum in socios fuisse; Planc 63. qui opera, id est virtute et industria, benefici et liberales erunt; of II 53. quid tam regium, tam liberale, tam munificum quam opem ferre supplicibus? de or I 32. quos habuerit artium liberalium magistros; inv I 35. domi teneamus eam (eloquentiam) saeptam liberali custodia; Bru 330. liberales doctrinae atque ingenuae; de or III 127. nos hanc eruditionem liberalem et doctrinam putamus; Tusc II 27. me Pompei minus liberali responso perterritum; A III 15, 4. quae pertinent ad liberalem speciem et dignitatem; of I 141. urbe liberalissimis studiis adfluente; Arch 4. quae (virtus) est una maxime munifica et liberalis; rep III 12.

liberalitas, edle Denkart, Wohlwollen, Güte, Freigebigkeit: I. huc accessit memoranda quaedam et divina Caesaris in me fratremque meum liberalitas; ep I 9, 18. cuius (magnitudinis animi) est liberalitas in usu pecuniae; part or 77. f. II, 1. probo. nisi C. Caesaris summa in omnes incredibilis in hunc eadem liberalitas exstitisset; Rab Post 41. quae (liberalitas) prosit amicis, noceat nemini; of I 43. liberalitas tua latius in provincia patuit; ep III 8, 8. prodest; f. nocet. — II, 1. cui (iustitiae) sunt adiunctae pietas, bonitas, liberalitas, benignitas, comitas; fin V 65. quam (beneficentiam) eandem vel benignitatem vel liberalitatem appellari licet; of I 20. commemoro: f. I. accedit. ea liberalitas est probanda, quae sine periculo existimationis est; Ver II 28. — 2. opes vel fortunae vel ingenii liberalitati magis conveniunt; fin I 52. — 3. ut ea liberalitate utamur; of I 43. — 4. ut ad eam liberalitatem quam maximus cumulus accedat; ep XII 26, 2. — III. magna (est) commendatio liberalitatis (tae); ep I 7, 9. vehementer amor multitudinis commovetur ipsa fama et opinione liberalitatis, beneficentiae; of II 32. cum duo genera liberalitatis sint, unum dandi beneficii, alterum reddendi; of I 48. vide, quanta lux liberalitatis et sapientiae tuae mihi apud te dicenti oboriatur; Ligar 6. opinio: f. fama. — IV, 1. virum tibi tua praestanti in eum liberalitate devinctum; ep I 7, 3. homo non liberalitate, ut alii, sed ipsa tristitia et severitate popularis; Bru 97. qui se amicorum liberalitate sustentant; prov 12. — 2. ex liberalitate magistratum consuetudo aestimationis introducta est; Ver III 189.

liberaliter, anständig, gutig, freundlich, reichlich: id quod est homine ingenuo liberaliterque educato dignum; de or I 137. sit modo is institutus liberaliter educatione doctrinae puerili; de or III 125. ut me a te liberalissime atque honorificentissime tractatum existimem; A XIV 13, B, 3. ei praemia liberaliter tribuit; Ver I 38. in qua una (voluptate) vacui negotiis honeste ac liberaliter possimus vivere; fin IV 12.

liberatio, Befreiung, Losprechung; cum a te non liberationem culpae, sed errati veniam impetravissent; Ligar 1. quid ego acerbissimas damnationes, libidinosissimas liberationes proferam? Piso 87. possunt spectare liberationem molestiae; Q fr II, 35.

liberator, Befreier: I, 1. patriae liberatores urbe carebant ea, cuius a cervicibus iugum servile deiecerant; Phil I 6. — 2. confiteor eos, nisi liberatores populi Romani sint, plus quam scarios esse; Phil II 31. — II. ut populus Romanus desiderium liberatoris sui perpetuo plausu leniret; Phil I 36.

libere, frei, ungebunden, unbehindert, freimüthig, furchtlos: si egero liberius, quam qui ante me dixerunt; Sest 4. quo minus honeste hanc causam et libere possem defendere; Cluent 142. me, quod sentiam, libere dicere; ep X 5, 3. id multo tum faciemus liberius; Tusc I 44. (oratio) ita libere fluebat, ut nusquam adhaeresceret; Bru 274. ex quo fit, ut etiam servi se liberius gerant; rep I 67. ut ingredi libere, non ut licenter videatur errare; orat 77. quibus libere liceat iudicare; de or I 119. esse meum libere loqui; ep IX 16, 3. ut respirare libere non possit; Sex Rosc 22. Poenus libere respondisse fertur; de or II 75. si vidua libere viveret; Cael 38.

liberi, Kinder: I. senatui placere circum eam statuam locum ludis gladiatoribusque liberos posterosque eius (Ser. Sulpicii) quoquo versus pedes quinque habere; Phil IX 16. id parentes suos liberi orabant; Ver V 119. bonum liberi, misera orbitas; fin V 84. — II, 1. amissis liberis; Cluent 22. his (hominibus) liberos rectissime committi arbitramur; of II 33. ut coniuges liberosque vestros ex

acerbissima vexatione eriperem; Catil IV 2. P. Quinctii consobrinam habet in matrimonio Naevius et ex ea liberos; Quinct 16. f. IV, 1. alqd. qui neque procreare iam liberos possit; dom 34. cum beatissimi sint, qui liberos non susceperunt; ep V 16, 3. qui ex Fadia sustulerit liberos; Phil XIII 23. — 2. neque me tui neque tuorum liberum misereri potest; Ver I 77. — 3. vestris liberis consulere debetis; dom 45. quorum (beneficiorum) memoria liberis posterisque prodatur; of II 63. liberis nostris satis amplum patrimonium paterni nominis relinquemus; dom 146 (147). — 4. si ad iucundissimos liberos redire properaret; prov 35. prima societas in ipso coniugio est, proxima in liberis; of I 54. — III. cum „cupidos liberum“ aut „in liberum loco“ dicimus; orat 155. — IV, 1. pater familias cum liberorum haberet nihil; inv II 122. locus: f. III. depugnarem potius cum summo periculo vestro liberorumque vestrorum? Sest 46. quid procreatio liberorum, quid propagatio nominis (significat), nisi...? Tusc I 31. — 2. quorum in liberos summum imperium potestatemque haberet; Ver III 45. — V. adoptat annos viginti natus, etiam minor, senatorem. liberorumne causa? dom 34. cum tantum in consulatu meo pro vobis ac liberis vestris ausus essem; Milo 82.

libero, befreien, lösen, aufheben, losprechen, freipredien: I, 1. superstitione facile est liberari; nat I 117. — 2. (philosophia) cupiditatis liberat; Tusc II 11. — II. eorum, qui a Venere se liberaverunt; div Caec 55. hisce omnibus suppliciis sunt liberati; Ver V 14. qui ad D. Brutum obsidione liberandum profectus sit; Phil V 51. reditu in castra liberatum se esse iure iurando interpretabatur; of III 113. prorsus cum libero omni suspitione cupiditatis; ep I 2, 3. petebas, ut eos ad facultatem aedificandi liberarem; ep III 7, 2. non regno, sed rege liberati videmur; ep XII 1, 1. cum (Dolabella) se maximo aere alieno Faberii manu liberarit; A XIV 18, 1. cum (animus) omni admixtione corporis liberatus purus et integer esse coepisset; Cato 80. quod urbem incendiis, caede cives, Italiam bello liberasset; Catil III 15. multas civitates acerbissimis tributis et gravissimis usuris et falso aere alieno liberavi; ep XV 4, 2. domum meam iudicio pontificum religione liberatam videri; har resp 13. ipse (Hermippus) Fufis satis facit absentibus et fidem suam liberat; Flac 47. Italiam: f. cives. ego liberos tuos culpa libero; A XIII 22, 3. quibus (temporibus) L. Brutus patriam liberavit; Tusc IV 2. populum Romanum foedissima servitute liberatum; Phil XIV 37. ut plusculum sibi iuris populus ascisceret liberatus a regibus; rep II 57. re publica metu liberata; prov 32. ut antea rege, sic hoc tempore regno te rem publicam liberaturum; ep XI 8, 1. ut (sapiens) dolore omni liberetur; fin V 93. ut virum optimum his aliquando calamitatibus liberetis; Cluent 202. urbem: f. cives.

liberta, freigelassene: Agonis quaedam est Lilybaetana, liberta Veneris; div Caec 55.

libertas, Freiheit, Erlaubnis, Unabhängigkeit, Ungebundenheit, Ausschweifung, Freimüthigkeit, Unerhörtheit: I, 1. vos, quorum gratia in suffragiis consistit, libertas in legibus; agr II 102. ubi illa antiqua libertas, quae malis oppressa civilibus extollere iam caput et aliquando recreata se erigere debebat? Planc 33. summa libertas in oratione; Bru 173. quid tam populare quam libertas? quam non solum ab hominibus, verum etiam a bestiis expecti atque omnibus rebus anteponi videtis; agr II 9. — 2. pax est tranquilla libertas; Phil II 113. — II, 1. quod ei dicendi libertatem admissis; dom 22. antepono: f. I, 1. agr II 9. est hoc populi, in eo potissimum abuti libertate, per quem eam consecutus sit; ep XI 12, 2. ut libertatem Graeciae

classe defenderent; of III 48. si Scaevae libertas data est; Rabir 31. cum (Dionysius) omnia moliendo eripuerit civibus suis libertatem; rep I 28. expeto; f. I, 1. agr II 9. quorum (virorum) partim nimia libertas in adolescentia, partim profusa luxuries, libidines nominarentur; Cael 43. opprimo; f. I, 1. debet. libertatem non in pertinacia, sed in quadam moderatione positam putabo; Planc 94. recreo; f. I, 1. debet. Italia tota ad libertatem recuperandam excitata; Phil III 32. de libertate retinenda, qua certe nihil est dulcius, tibi adsentior; A XV 13, 3. quae (legiones) libertatem populi Romani secutae sunt; Phil III 8. quae (virtus) suum ius atque omnium rerum impunitam libertatem tenere debeat; de or I 226. — 2. haec tua, quae te delectant, huius libertatis mansuetudinisque non sunt; Rabir 13. — 3. Gallia, quae semper praesidet atque praesedit huic imperio libertatique communi; Phil V 37. — 4. abutor; f. I, 1. consequor. utamur libertate, qua nobis solis in philosophia licet uti; Tusc V 83. — 5. quod C. Caesar milites veteranos ad libertatem populi Romani cohortatus sit; Phil V 46. de imperio ac libertate decernite; Catil IV 24. cum L. Flaccus laudem patriae in libertatem vindicandae praetor adamarit; Flac 25. — III, 1. libertatis avida legio; Phil XIV 26. — 2. qui libertate dignus esset; Tusc V 63. — IV, 1. cum cupiditate libertatis Italia arderet; Phil X 14. quem libertatis custodem esse voluerunt; agr II 15. probat legum et libertatis interitum; of III 83. integrum ius libertatis defendo servari oportere; Rabir 11. retinete istam possessionem libertatis; agr II 71. in hoc spes libertatis posita est; Phil V 49. — 2. si decemviri sacramentum in libertatem iniustum indicassent; dom 78. — V, 1. omnia dicta sunt libertate animoque maximo; ep I 9, 7. Graecorum libertate gaudes; Flac 71. si quae [non] nupta mulier ita sese geret non libertate sermonis, sed etiam complexu; Cael 49. abl. comp.: f. II, 1. retineo. — 2. fecisse se libertatis omnium causa; Milo 80. qui pro communi libertate arma capiant; Phil X 18.

libertinus, freigelassen: A. operae pretium est libertinorum hominum studia cognoscere; Catil IV 16. — B, a. I. sunt etiam libertini optimates; Sest 97. — II. is (Gracchus) libertinos in urbanas tribus transtulit; de or I 38. — III. quod erat libertini filius; Cluent 132. — b. qui libertinam duxit uxorem; Sest 110.

libertus, freigelassener (vgl. *liberta*): I. is erat libertus Fabriciorum Scamander; Cluent 49. — II. commendo tibi maxime C. Avianum Hammonium, libertum eius; ep XIII 21, 2. facit heredem ex duabus sextulis M. Fulcinium, libertum superioris viri; Caecin 17. — III, 1. venio nunc ad epistolam Timarchidi, liberti istius; Ver III 154. species ipsa tam gratiosi liberti aut servi dignitatem habere nullam potest; Q fr I 2, 3. — 2. qui cum servis, cum libertis, cum clientibus societates recordetur; par 46. res per Bellum, Fausti libertum, administrata est; Sulla 55.

libet (lubet), belieben, wollen: I. adde etiam, si libet, pernicitatem et velocitatem; Tusc V 45. libros compone; indicem, cum Metrodoro lubebit; ep XVI 20. — II. si tibi libitum esset ita defendere; Tul 32. de quo genere libitum mihi est paulo plura dicere; de or II 348. quam vellem tibi dicere liberet! Bru 248. graviore verbo uti non libet; ep I 7, 7. — III. nobis senibus ex lusionibus multis talos relinquant et tesseras, id ipsum utrum lubebit; Cato 58. id quod mihi maxime libet; ep I 8, 3. mihi id, quod rogaret, ne licere quidem, non modo non libere; A XIV 19, 4.

libidinose, (lub.), willfürlich, außschweifend: ne quid (natura ratioque) libidinose aut faciat aut

cogitet; of I 14. nihil iniuste, nihil libidinose, nihil incontinenter esse faciendum; of III 37. libidinose omni imperio et acerbe et avare populo praefuerunt; rep II 63. non simulacrum Mercurii sustulisti? quam audacter, quam libidinose, quam impudenter! Ver IV 84.

libidosus (lub.), außschweifend, wollüstig, zügellos: A. quis est, qui non oderit libidosam, protervam adolescentiam? fin V 62. horum omnium libidosos esse amores, videmus; Tusc IV 71. hominem libidosissimum nequissimumque defendit; Ver II 192. ad arbitrium libidosissimae mulieris; Ver III 77. libidosos eius (Epicuri) fuisse sententias? Tusc III 46. — B, a. libidosi, avari, facinerosi verae laudis gustatum non habent; Phil II 115. — b. si libidiosa meretricio more viveret; Cael 38.

libido (lub.), Lust, Verlangen, Begierde, Trieb, Wollust, Sinnlichkeit, Ausschweifung, Willfür, Belieben: I, 1. quos (iudices) hominum libido delegerit; Piso 94. ut sit laetitia praesentium bonorum, libido futurorum; Tusc IV 11. lubido (est) opinio venturi boni; Tusc IV 14. nullum malum facinus esse, ad quod suscipiendum non libido voluptatis impelleret; Cato 40. lapsa est lubido in muliere ignota; par 20. quae libido non se proripiet ac proiciet? fin II 73. hinc continentia, illinc libido (pugnat); Catil II 25. laetitia et libido in bonorum opinione versantur; Tusc IV 12. — 2. est ira ulciscendi libido; Tusc IV 44. — 3. o libidinem refrenandam! agr II 55. — II, 1. ad quaestoris libidinem coercendam; div Caec 57. appetitio nimia, quam tum cupiditatem, tum libidinem dicimus; Tusc IV 34. ut effusas in omni intemperantia libidines (deorum videremus); nat I 42. cum libidines suas viderent expleri non posse; Quir 13. cum sit hoc natura commune animantium, ut habeant libidinem procreandi; of I 54. quo modo sum insectatus levitatem senum, libidinem iuventutis; A I 16, 1. libidinem laudare cuius est libidinis? Tusc IV 55. proicio, proripio; f. I, 1. proicit, refrenet libidines; par 33. f. I, 3. vultis istorum audacias ac libidines aliqua ex parte resicare? Ver III 208. video; f. effundo. — 2. quos (homines) libidinis suae neque pudeat neque taedeat; Ver pr 35. sum; f. I. laudo. — 3. non recusamus, quin illorum libidini Sex Roscii vita dedatur; See Rose 8. ut animus corpori dicitur imperare, dicitur etiam libidini; rep III 37. — 4. vacat (is amor) omni libidine; Tusc IV 72. — 5. quem temperantia a libidine avocet; Tusc V 42. quod positum est in alterius voluntate, ne dicam libidine; ep IX 16, 3. ex ea ratione, quae in mentem aut in libidinem venerit; inv II 132. — III, 1. quod supplicium dignum libidine eius invenias? Ver II 40. — 2. ut pudicitiam liberorum servare ab eorum libidine tutam non liceret; Ver I 68. — IV. magnum hoc Lampsacenum est crimen libidinis; Ver I 86. genus est omnium nimirum libidinum cupiditas; eius autem generis sine dubio pars est avaritia; inv I 32. ut eorum veteres inlibatasque divitias in profundissimum libidinum suarum gurgitem profundat; Sest 93. homini omnium scele- rum libidinumque maculis notatissimo; dom 23. quamquam ipsa iracundia libidinis est pars; Tusc III 11. tamquam ad aliquem libidinis scopulum sic tuam mentem ad philosophiam appulisti; de or II 154. ne quod in vita vestigium libidinis appareat; Ver III 4. — V, 1. omnia corrupta libidine, iracundia reperientur; Flac 26. quem libidinibus inflammatum et furentem videmus; Tusc V 16. turpissima libidine incensus; prov 24. inflammari; f. furere. — 2. ipsa declinatio ad libidinem fingitur; fin I 19. cui nihil unquam nefas fuit nec in facinore nec in libidine; Milo 73. cum sunt propter unius libidinem omnia nexa civium liberata; rep II 59.

libo. entneñmen, entleñnen, opfern: ex variis ingeniis excellentissima quaeque libavimus; inv II 4. ut sit boni oratoris multa legendo perecurrisse, neque ea ut sua possedisse, sed ut aliena libasse; de or I 218. a qua (natura deorum) haustos animos et libatos habemus; div I 110. »certas fruges certasque bacas sacerdotes publice libanto«; leg II 19. libandus [est] etiam ex omni genere urbanitatis facietiarum quidam lepos; de or I 159.

libra. Waage: I. quam vim habeat libra illa Critolai; Tusc V 51. — II. virtutis amplitudinem quasi in altera librae lance ponere (audebo); fin V 91. — III. nexum, quod per libram agitur; de or III 159. ut per aes et libram heredem testamenti solvant; leg II 53. tamquam in prociactu testamentum faceret sine libra atque tabulis; de or I 228.

libramentum. Horizontalebene: extremitatem et quasi libramentum (esse), in quo nulla omnino crassitudo sit; Ac II 116.

librariolus. Bücherabschreiber, Schreiber, Scribler: I. velim mihi mittas de tuis librariolis duos aliquos; A IV 4, a, 1. — II. Servius pacificator cum librariolo suo videtur obisse legationem; A XV 7. nec id (argutiarum) ex illa erudita Graecorum copia; sed ex librariolis Latinis; leg I 7.

librarium. Bücherbehälter: exhibe librarium illud legum vestrarum; Milo 33.

librarius. für Bücher: nisi se ille in scalas tabernae librae coniecisset; Phil II 21.

librarius. Abschreiber, Schreiber: I. commodum discesserat Hilarus librarius IV Kal., cui dederam litteras ad te, cum . . .; A XIII 19, 1. tu istic, si quid librarii mea manu non intellegent, monstrabis; ep XVI 22, 1. cum ad me Decius librarius venisset; ep V 6, 1. — II. I. do: f. I. discedit. — 2. leges a librariis peti; leg III 48. scripsi ad librarios, ut fieret tuis, si tu velles, describendi potestas; A XIII 21, a, 1 (4). — III. cum a me litteras librarii manu acceperis; Q fr II 15, 1. librarium notis interpunctas clausulas; de or III 173.

libro. im Gleichgewicht erhalten: inde est indagatio nata, unde (esset) terra et quibus librata ponderibus; Tusc V 69.

licens. frei, ungebunden: inde ille licentior et divitior fluxit dithyrambus; de or III 185.

licenter. frei, willkürlich, zügellos: ut ingredi libere, non ut licenter videatur errare; orat 77. quos intellegebat licentius cum domina vivere; Cael 57. hoc ornamento liberius paulo quam ceteris utetur hic summis, nec tam licenter tamen, quam si . . .; orat 82. at quam licenter! nat I 109.

licentia. Freiheit, Erlaubnis, Ungebundenheit, Willfür, Zügellosigkeit, Ausschweifung: I. magna gladiatorum est licentia; ep IV 9, 4. — 2. si populus plurimum potest, dicitur illa libertas, est vero licentia; rep III 23. — II. I. videte, quam infinitam istis hominibus licentiam pecuniarum eripiendarum daturi sitis; Ver III 220. obtinere se non posse licentiam cupiditatum suarum; A X 4, 1. hac licentia permissa; Ver III 29. — 2. quorum (philosophorum) licentiae nisi Carneades restitisset; div II 150. — III. I. quodsi ea ficta credimus licentia fabularum; nat II 7. nimis redundantes nos et supra fluentes juvenili quadam dicendi impunitate et licentia; Bru 316. — 2. ut propter armorum habendorum licentiam metueretur; Phil I 34.

liceo. im Preise stehen, versteigert werden: de Drusi hortis, quanti licuisse tu scribis, id ego quoque audieram; A XII 23, 3.

liccor. bieten, versteigern: I. Herbitenses liciti sunt usque adeo, quoad se efficere posse arbitrantur; Ver III 77. non, qui contra se liceatur, emptor apponet; of III 61. — II. heredes Scapulae si istos hortos liceri cogitant; A XII 38, 4.

licet. es ist erlaubt, es steht frei, man kann,

darf, obgleich: I. se praedonum duces, usque dum per me licerit, retinuisse; Ver I 12. quod quidem erit, si per te licebit, sempiternum; Phil II 51. ut orandae litis tempus, quoad per leges liceat, accomodet; of III 43. — II. I. licet iste dicat emisse se; Ver IV 133. licet concurrant omnes plebeii philosophi; Tusc I 55. — 2. nemini licitum est contra dicere; Cluent 130. licet ex orationibus iudicare; Bru 131. ut non liceat sui commodi causa nocere alteri; of III 23. quod nihilo magis ei liciturum esset plebeio rem publicam perdere, quam similibus eius me consule patriciis esset licitum; A II 1, 5. — 3. ut iis ingratis esse non liceat; of II 63. quo in genere mihi neglegenti esse non licet; A I 17, 6. — 4. cur his esse liberos non licet? Flac 71. quodsi civi Romano licet esse Gaditanum; Balb 29. — 5. si liceat eorum cives virtutis causa in nostram civitatem venire; Balb 44. neque derogari ex hac (lege) aliquid licet; rep III 33. — III. quoniam fecisti, quod non licebat ex lege, || licebat, ex lege || supplicio dignus es; inv II 95. sin tibi id minus licebit; de or II 16. quod per senatum si licuisset; Planc 35. quod mihi quoque licebat; Ac II 62.

licitatio. Gebot, Versteigerung: I. licitationibus factis; Ver II 133. — II. cum ea pars, quae videtur esse minor, licitatione expleri posset; A XI 15, 4.

licitator. Bieter: emit domum licitatoribus defatigatis prope dimidio carius, quam aestimabatur; dom 115.

lictor. Giftor: I. sit licitor non suae saevitiae, sed tuae lenitatis apparitor; Q fr I 1, 13. ne qui conspectus fieret aut sermo, licitoribus praesertim laureatis; A VII 10. apud quem (C. Octavianum) primus licitor quievit; Q fr I 1, 21. — II. I. te tuis etiam legatis lictores ademisse; ep XII 30, 7. quos (lictores) ego nunc paulisper cum bacillis in turbam conieci; A XI 6, 2. quod ipse in provincia facere sum solitus non rogatus, ut omnibus senatoribus lictores darem; ep XII 21. si hos lictores molestissimos non haberem; A VIII, 1, 3. — 2. Porcia lex libertatem civium licitori eripuit; Rabir 12. — 3. dominus funeris (ut) utatur accenso atque licitoribus; leg II 61. — III. togulae licitoribus ad portam praesto fuerunt; Piso 55. — IV. qua veneris cum laureatis tuis licitoribus, quis scit? Piso 53. illis (comitiis) per xxx lictores auspicio causa adumbratis; agr II 31.

ligncolus. hölzern: hanc scripsi ante lucem ad lychnuchum ligncolum; Q fr III 7, 2.

ligneus. hölzern: A. (signum) pervetus ligneum; Ver IV 7. ei statim lignee soleae in pedes inditae || inductae || sunt; inv II 149. — B. dico: f. lignum. II.

lignum. Holz: I. ignem ex lignis viridibus fieri iussit; Ver I 45. — II. ligneum uno e ligno dicato; leg II 45.

ligurrio. lustern sein: cum quidam de conlegis nostris agrariam curationem ligurrient; ep XI 21, 5. non reperietis hominem timide nec leviter haec improbissima lucra ligurrientem; Ver III 177.

ligurritio. Leckerhaftigkeit: aegrotationi subiecta sunt pervicacia, ligurritio; Tusc IV 26.

limatulus. wohl gefeilt, fein: opus est huc limatulo et polito tuo iudicio; ep VII 33, 2.

limen. Schwelle: I. I. ne limen intrares; Phil II 45. — 2. simul ac pedem limine extulerat; Cael 34. ut sororem non modo vestibulo privaret, sed omni aditu et limine; Milo 75. — II. nec (vita beata) resistet extra fores limenque carceris; Tusc V 80.

limes. Weg, Straße: siquidem bene meritis de patria quasi limes ad caeli aditum patet; rep VI 26.

limo. feilen, abschleifen, verfeinern, abnehmen, genau untersuchen: I. alteri adfinxit, de altero limavit; de or III 36. — II. ut ars aliquos limare

librarius auch
scriba

non possit; de or I 115. subtili quadam et pressa oratione limati; orat 20. cum (Lysias) se ipse consulto ad minutarum causarum genera limaverit; opt gen 9. quo fieri possit aliquid limatius; Bru 35. etsi de tua proluxa beneficaque natura limavit aliquid posterior annus; ep III 8, 8. quod (genus acuminis M. Piso) etiam arte limaverat; Bru 236. homo oratione maxime limatus atque subtilis; de or I 180. cum veritas ipsa limatur in disputatione; of II 35.

limus, Schlanm, Schmutz: luta et limum adgerabant; fr E VII 6.

linea, Schnur, Lot, Linie, Grenzlinie: I. 1. unde quo quamque lineam scriberent; Tusc V 113. siquidem est peccare tamquam transire lineas; par 20. — 2. aliquando perpendiculari et linea (Diphilus) discet uti; Q fr III 1, 2. — II, 1. si gravitate feruntur ad perpendicularum corpora individua rectis lineis; fat 22. — 2. censet (Epicurus) illa corpora ferri deorsum suo pondere ad lineam; fin I 18.

lineus, leinen: Clodii vestibulum vacuum sane mihi nuntiabatur, paucis pannosis linea lanterna; A IV 3, 5.

lingua, Zunge, Rede, Sprache, Mundart: I. quod prudentia hominibus grata est, lingua suspecta; orat 145. Latinam linguam non modo non inopem, sed locupletiolem etiam esse quam Graecam; fin I 10. huic novo pontifici non linguam obmutuisse; dom 135. — II, 1. non solum acuenda nobis neque procedenda lingua est; de or III 121. tibi esse diligentissime linguam continendam; Q fr I 1, 38. pictum Gallum eiecit lingua, buccis fluentibus; de or II 266. illum (Crassum) Graece sic loqui, nullam ut nosse aliam linguam videretur; de or II 2. prodo: j. acuo. — 2. (Catuli) optime uti lingua Latina putabantur; of I 133. — 3. quod verbum omnino nullum in lingua Latina est; Phil XIII 43. in lingua etiam explanatam vocum impressionem (esse); Ac I 19. — III, 1. L. Cotta gaudere mihi videtur gravitate linguae sonoque vocis agresti; de or III 42. non quaeritur mobilitas linguae; de or I 127. cum aspera arteria ostium habeat adimetum linguae radicibus; nat II 136. qui eisdem linguae societate coniunctus est; de or III 223. quid de illis dicam, quae certe cum ipso homine nascuntur, linguae solutio, vocis sonus? de or I 114. in candidato non linguae volubilitas requiri solet; Plane 62. — IV, 1. qui sua lingua etiam sororem tuam a te abalienavit; dom 25. rebus divinis, quae publice fierent, ut „FAVERENT LINGUIS“ imperabatur; div I 102. sunt quidam ita lingua haesitantes; de or I 115. — 2. quod fieri nec sine lingua nec sine palato potest; Tusc I 37.

liniamentum, Linie, Umriß, Grundriß, äußere Gestalt: I. quod cum multo magis figura et liniamenta hospita delectabant; Ver II 89. animi liniamenta sunt pulchriora quam corporis; fin III 75. — II, 1. (numerus) quasi quantum palaestram et extrema liniamenta orationi attulit; orat 186. omnia fere, quae sunt conclusa nunc artibus, dispersa et dissipata quondam fuerunt; ut in geometria liniamenta, formae; de or I 187. eorum formas et liniamenta laudamus; Bru 70. — 2. intelleges nihil illius (Catonis) liniamenti nisi eorum pigmentorum, quae inventa nondum erant, florem et colorem defuisse; Bru 298. — III, quae conformatio liniamentorum humana potest esse pulchrior? nat I 47.

linguo, zurücklassen, lassen, verlassen: ut is (Philoctetes) in insula Lemno linqueretur; fat 36. linqnamus haec; de or III 38. gravitatis suae liquit illum tristem et plenum dignitatis sonum; rep VI 2. ut (Lacedaemonii) urbem et tecta linquerent; div I 112.

linter (lunter), Raßn, Raßen: I. quis loqueretur e luntre || luntre ||; Bru 116. — II. qui lintibus in eam insulam materiem convexit; Milo 74.

lintriculus (luntr.), fleiner Raßn: ego vero vel luntriculo || lintr., al. ||, si navis non erit, eripiam me ex istorum parricidio; A X 10, 5.

linteum, Leinwand: chartis et linteis et vitro delatis; Rab Post 40.

linum, Faden, Schnur: I. linum (tabellarum) incidimus; Catil III 10. — II. reticulum tenuissimo lino; Ver V 27.

lippio, entzündete Augen haben: cum leviter lippirem; A VII 14, 1.

lippitudo, Augenentzündung: I. lippitudo saepius odiosa est propter vigiliis; A X 14, 1. crebro reficit || reficitur || lippitudo, non illa quidem perodiosa, sed tamen quae impediatur scriptio meam; A X 17, 2. — II. lippitudinis meae signum sit tibi librarii manus; A VIII 13, 1. — III, 1. parvula lippitudine adductus sum, ut dictarem hanc epistulam; Q fr II 2, 1. — 2. dictavi propter lippitudinem; A VII 13, 7.

liquefacio, schmelzen, entnerven: quos nullae futiles laetitiae exsultantes languidis liquefaciunt voluptatibus; Tusc V 16. esse legum aera liquefacta; Catil III 19. (aqua) admixto calore liquefacta et dilapsa; nat II 26.

liqueo, flar, einleuchtend sein: I. qui sibi non liquere dixerunt; Cluent 106. — II, 1. de quo Panaetio non liquet; div I 6. — 2. simili modo liquet alteram quoque approbationem separatam esse ab adsumptione; inv I 64. — III, qui (Protagoras) sese negat omnino de deis habere quod liqueat, sint, non sint qualesve sint; nat I 29.

liquesco, weidlich werden: qua (voluptate) cum liquescimus fluimusque mollitia; Tusc II 52.

liquide, flar, unbedenklich: quod eo liquidius faciet, si . . ; fin II 38. tuis litteris lectis liquidius de toto sensu tuo indicavi; ep X 10, 1.

liquido, flar, deutlich, bestimmt: audisse se liquido; Ver III 136. confirmare hoc liquido possum; Ver IV 124. te libenter amicitiae dedisse, quod liquido veritati dares; ep XV 6, 1. quae liquido negare soleam; ep XI 27, 7.

liquidus, flar, rein, lauter: A. genus sermonis non liquidum; de or II 159. partem liquidae voluptatis et liberae; fin I 58. — B. ut purum et liquidumque haurire sentias; Caecin 78.

liquo, schmelzen: »e quo (corpore) liquatae solis ardore excedunt guttae«; Tusc II 25.

liquor, schmelzen, fließen: I. quae vim habeant concrendi, liquendi; Tim 50. — 2. cuius (Demetrii) oratio sedate placideque liquitur || labitur, al. ||; orat 92.

liquor, Flüssigkeit: I. aquae etiam admixtum esse calorem ipse liquor aquae declarat; nat II 126. — II. adde huc liquores perlucidos annium; nat II 98.

lis (stlis), Streit, Prozeß, Streitfache, Streitobject: I. si lis in iudicio sit; of I 59. — II, 1. ad quas (formulas) privata lis accommodatur; Q Rose 24. quibus damnatis de pecuniis repetundis lites maiestatis essent aestimatae; Cluent 116. iste cum eo litem contestatam habebat; Q Rose 35. benivolentia concertatio, non lis inimicorum, iurgium dicitur; rep IV 8. singulae familiae litem tibi intenderent; de or I 42. „decem virorum stlitibus indicandis“ dico numquam; orat 156. in lite oranda; de or II 43. litem adversarium perditurum; de or I 167. Roscium suas, non societatis lites redemisse; Q Rose 39. — 2. iurare in litem non dubitet; Q Rose 4. — III, 1. aestimationem litium non esse iudicium; Cluent 116. nec quisquam privatus erat disceptator aut arbiter litis; rep V 3. in quibus (causis) plusculum negotii est, indiciorum atque litium; de or II 99. disceptator. j. arbiter. ut se periculo litium liberarent; Ver I 97. feriarum ratio requietem litium habet et iurgiorum; leg II 29. —

2. nisi te in suam litem dedisset cognitorem; Q Rose 54. — IV. quae in lite dicuntur, obiurgatio, cohortatio, consolatio; de or II 50.

liticen, Zinfenbläßer: liticinibus, cornicinibus, proletariis; rep II 40.

litigator, Prozeßführender: praeter litigatores nemo ad te meas litteras? ep XII 30, 1.

litigiosus, zänfisch, Streit erregend, streitig: A. habent (haec) satis litigiosam disputationem; fin V 76. si (tua domus) a litigiosis hominibus non colatur; de or I 255. potius ignoratio iuris litigiosa est quam scientia; leg I 18. in parvo et eo litigioso praediolo; de or III 108. — B. 1. quae non litigiosorum, non acerborum sunt; de or II 182. — 2. si in mea familiaritate locus esset nemini nisi litigioso; Plane 82.

litigo, streiten, haben: I. non tam iustitiae quam litigandi tradunt vias; leg I 18. — II. Hirtium cum Quinto acerrime pro me litigasse; A XIII 37, 2. iurgare lex putat inter se || vetat || vicinis, non litigare; rep IV 8.

lito, unter günstigen Vorzeichen opfern: 1. proxima hostia litatur saepe pulcherrime; div II 36. cum pluribus deis immolatur, qui tandem evenit, ut litetur aliis, aliis non litetur? div II 38. — 2. litemus igitur Lentulo, parentemus Cethego; Flac. 96.

littera, Buchstabe, Handschrift, pl. Schreiben, Brief, Schrift, Sprache, Urkunde, Verfügung, Vertrag, Wissenschaften, Gelehrsamkeit, Studium, Literatur: A. **Singular** (s. B. I. concurrunt, II, 1. adsimulo, appello. IV, 1. formae, notae): I. nec Graecam litteram adhibebant, nunc autem etiam duas; orat 160. quod ea littera de accusatore soleat dari iudici; part or 126. quo modo vester „Axilla“ Ala factus est nisi fuga litterae vastioris? quam litteram etiam e „maxillis“ et „taxillis“ et „paxillo“ et „vexillo“ consuetudo elegans Latini sermonis evellit; orat 153. sus rostro si humi A litteram impresserit; div I 23. in quibus tabellis de furto nulla littera invenitur; Cluent 184. ad me litteram nunquam misit; ep II 17, 6. cum ipse litteram Socrates nullam reliquisset; de or III 60. ut Iota litteram tollas et E plenissimum dicas; de or III 46. — II. fuga: s. I. evello. — III. qui te verbo litteraque defendas; Caecin 66. proximus (versus) inquinatus insnavissima littera: „finis frugifera et efferta arva Asiae tenet“; orat 163.

B. **Plural**: I. **Subject**: ut meae vigiliae meaeque litterae et inventuti utilitatis et nomini Romano laudis aliquid adferrent; Phil II 20. quia si ita diceretur („cum nobis“), obscenius concurrerent litterae; orat 154. illae scilicet litterae continebant forenses et senatoriae; of II 3. dum Latinae loquentur litterae; leg I 1 (2). maximis rebus forensibus nostris [et externis] inclusae et domesticae litterae respondebunt; orat 148. erant in eo (L. Torquato) plurimae litterae nec eae vulgares, sed interiores quaedam et reconditae; Bru 265. fuerint incorruptae litterae domi; Flac 21. illa vincula quanta sunt, studiorum similitudo, sermonis societas, litterae interiores! ep III 10, 9. tuae litterae mihi gratae incundaeque sunt; A VII 17, 1. patri gratissimae bellae tuae litterae fuerunt; A XV 1, 4.

II. **nach Verben**: 1. binas a te accepi litteras; ep IV 14, 1. quod (Lyso), cum a me litteras accepisset, mihi nullas remisit; ep XVI 4, 2. s. 4. venio ad. unas litteras Marionem adferre posse, me autem crebras expectare; ep XVI 5, 1. Capua litterae sunt adlatae hoc exemplo; A IX 6, 3. s. IV, 1. libri. litterae lituraeque omnes adsimulatae et expressae de tabulis in libros transferuntur; Ver II 189. de sono vocis et suavitate appellandarum litterarum noli expectare quid dicam; Bru 133. qui sero ac leviter Graecas litteras attigissem; de or I 82. cognoscite Agrinensium publicas litteras;

Ver III 74. quoniam hic liber non parum continet litterarum; inv II 178. Sacerdote praetore Sthenium litteras publicas corrupisse; Ver II 93. num musicam, num litteras tam discerpta || discerptas || fuisse, ut nemo genus universum complecteretur? de or III 132. neque unde nec quo die datae essent (litterae), significabant; ep II 19, 1. quibus tibi videbitur, velim des litteras meo nomine; A XI 2, 4. s. perfero. 4. rescribo ad. IV, 1. alqd. excita ex somno tuas litteras; ep XVI 14, 2. nolo exprimi litteras putidius, nolo obscurari neglegentius; de or III 41. s. adsimulo. hic propter magnitudinem furti sunt, ut opinor, litterae factae; Ver IV 35. exspecto: s. adfero. nihil me adhuc his de rebus habere tuarum litterarum; ep II 12, 1. ne litterae quidem meae impediuntur; ep VI 18, 5. per binos tabellarios misi Romam litteras publice; A VI 1, 9. s. IV, 1. libri. obscuro: s. exprimo. in hoc quoque iudicio desinite litteras legis perscrutari; inv I 69. multi erunt, quibus recte litteras dare possis, qui ad me libenter perferant; ep XVI 5, 2. privatae litterae nullae proferuntur; Flac 23. Pompei litteris recitatis; prov 27. recondo: s. I. sunt; Bru 265. abs te unas mihi scito litteras redditas esse; A I 5, 4. me sibi nullas litteras remittere; A XI 16, 4. s. accipio. (litterae) decreto decumanorum remotae sunt; Ver III 166. invitae tuas litteras scinderem; fr E XI 4. ex tuis litteris intellexi et iis, quas communiter cum aliis scripsisti, et iis, quas tuo nomine; A XI 5, 1. Bruti litterae scriptae et prudenter et amice; A XII 13, 1. transfero: s. adsimulo. nos hic voramus litteras; A IV 11, 2. — 2. eas (res tuas Apollonius) litteris Graecis mandare cupiebat; ep XIII 16, 4. ego tuis proximis (litteris) nihil habeo quod rescribam; A XI 11, 1. faciendum mihi putavi, ut tuis litteris brevi responderem; ep III 8, 1. nostri minus student litteris quam Latini; de or III 43. — 3. multum etiam Graecis litteris utor; Cato 38. — 4. mihi indicatum est me totum in litteras abdere; ep VII 33, 2. intellego ex: s. I. scribo. non ut ab iis (litteris) medicinam perpetuam, sed ut exiguam oblivionem doloris petam; ep V 15, 4. recita sationes ex litteris publicis; Ver III 102. si mihi ad eas litteras, quas proxime ad te dedi, rescriperis; A XI 10, 2. venio nunc ad tuas litteras, quas pluribus epistulis accepi; Q fr III 1, 8. ex tuis litteris cum formam rei publicae viderim; ep II 8, 1. me posse || possem || vivere, nisi in litteris viverem? ep IX 26, 1.

III. **nach Adjectiven**: 1. Graecarum litterarum rudes; of I 1. — 2. quas (res) nullas habeo litteris dignas; A XI 4, 1.

IV. **nach Substantiven**: 1. cum hoc ad te litterarum dedi; ep II 8, 3. s. II, 1. contineo, habeo. neque earum auctorem litterarum neque obsignatorem neque testem ullum nominabis? Cluent 186. utemur bono litterarum; ep XV 14, 3. quae (praecepta) subtilior cognitio ac ratio litterarum alit; de or III 48. Caesar ipse ad suos misit exemplum Paciaeci litterarum; ep VI 18, 2. innumerabiles unius et viginti formae litterarum; nat II 93. litterarum radices amaras, fructus dulces; fr I 18. doctrina Graecia nos et omni litterarum genere superabat; Tusc I 3. quas (litteras) ego Syracusis apud Carpinatium in litterarum adlatarum libris, Romae in litterarum missarum apud magistrum L. Tullium inveni; Ver III 167. nisi litterarum lumen accederet; Arch 14. ut illa (litteratura) constat ex notis litterarum et ex eo, in quo imprimuntur ipsa notae; part or 26. obsignator: s. auctor. prudentia litterarum tuarum valde mihi est grata; ep III 11, 4. radices: s. fructus. ratio: s. cognitio. studio litterarum se subito dedit; Sest 110. testis: s. auctor — 2. cognoscite renuntiationem ex litteris publicis; Ver III 89.

V. **Ilmstund**: 1. varie sum adfectus tuis litteris, valde priore pagina perturbatus, paulum altera recreatus; ep XVI 4, 1. quae (iudicia de illo) publicis populi Romani litteris monumentisque consignata sunt; Deiot 37. ut ea custodirem litteris; de or II 7. quem (Cn. Minucium) tu quibusdam litteris ad caelum laudibus extulisti; ep XII 25, 7. cur poetas Latinos Graecis litteris eruditi legant; Ac I 10. hoc (studium sapientiae) mihi Latinis litteris inlustrandum putavi; Tusc I 1. monumentum senatus eruentis inustum litteris esse; ep I 9, 15. cogitare debebis nullam artem litteris sine interprete percipi posse; ep VII 19. is (M. Fadius) repente percussus est atrocissimis litteris, in quibus scriptum erat . . .; ep IX 25, 3. Brutus sic philosophiam Latinis litteris persequitur, ut . . .; Ac I 12. in Sibyllinis ex primo versu cuiusque sententiae primis litteris illius sententiae carmen omne praetexitur; div II 12. quod est proditum memoria ac litteris; Ver I 47. litteris sustentor et recreor; A IV 10, 1. publicis litteris testata sunt omnia; Muren 20. — 2. cui publicani ex Carpinatii litteris gratias egerunt; Ver III 165. quam (epistolam) ego tum ex tuis litteris misi ad Appium; ep II 15, 2. quo studio Aristophanem putamus aetatem in litteris duxisse? fin V 50. §. 1. percuti. non dubitavi id a te per litteras petere; ep II 6, 2. nummus nullus sine litteris multis commotus est; Font 4.

litterate, Buchstäblich, wörtlich, deutlich, gelehrt: I. (ambigua) magis ut belle, ut litterate dicta laudantur; de or II 253. L. Furius Philus perbene Latine loqui putabatur litteratiusque quam ceteri; Bru 108. (rationes) ita sunt perscriptae seite et litterate, ut . . .; Piso 61. litterate respondissem; har resp. 17. — II. fuit is antiquitatis nostrae et in inventis rebus et in actis scriptorumque veterum litterate peritus; Bru 205.

litteratura, Buchstabenchrift: quae (memoria) est gemina litteraturae quodam modo. nam ut illa constat ex notis litterarum et ex eo, in quo imprimuntur illae notae, sic . . .; part or 26.

litteratus, gelehrt, wissenschaftlich gebildet: litteratissimum togatorum omnium, Q. Valerium Soranum; de or III 43. quem (Servium) litteratissimum fuisse iudico; ep IX 16, 4. ex Licinio, litterato homine; de or III 225. quid est dulcius otio litterato? Tusc V 105. Triarii plena litteratae senectutis oratio; Bru 265.

litterula, Buchstabe, Briefchen, Studien, Schriftstellererei: I. litterulae meae sive nostrae tui desiderio oblanguerunt, hac tamen epistula oculos paulum sustulerunt; ep XVI 10, 2. sunt: §. III. *ἀγγυαίς*. accepi tuam epistolam vacillantibus litterulis; ep XVI 15, 2. — II, 1. hoc litterularum exaravi egrediens e villa ante lucem; A XII 1, 1. ne patiamur intermitteri litterulas; A XIV 4, 2. — 2. utror eodem perfugio, quo tibi utendum censeo, litterulis nostris; ep V 21, 2. — III. nescio quid ab eo (Q. Fufio) litterularum; A XV 4, 1. admiratus sum *ἀγγυαίς* litterularum, quia solent tuae compositissimae et clarissimae esse; A VI 9, 1.

litura, Ausstreichen, Änderung, Korrektur: I. quod mendum ista litura correxit? Ver II 104. — II, 1. his in tabulis nullam lituram in nomine A. Licinii videtis; Arch 9. — 2. videtisne hoc totum nomen esse in litura? Ver II 104. — III. 1. cum manifesta res flagitiosa litura tabularum teneretur; Ver II 187. — 2. in codicis extrema cera nomen infimum in flagitiosa litura fecit; Ver I 92.

litus, Ufer, Strand, Gestade: I. quorum (hominum) operibus agri, insulae litoraue conlucent distincta tectis et urbibus; nat II 99. solebat Aquilius, cum de litoribus ageretur, quae omnia publica esse vultis, quaerentibus iis, quid esset litus, ita

definire, qua fluctus eluderet; Top 32. — II, 1. distinguo: §. I. conlucent. — 2. ago de: §. I. sunt. sinus ab litore ad urbem inflectitur; Ver V 30. — III. quae a moenitates orarum ac litorum! nat II 100. — IV. ubi illud contubernium muliebris militiae in illo delicatissimo litore? Ver V 104. cuius (L. Opimii) sepulchrum desertissimum in litore Dyrrachino relictum est; Sest 140.

lituus, Krümmstab, Augurnstab, Zinfe: I. Quintum fratrem „lituum“ meae protectionis fuisse (ita enim scripsit); A XI 12, 1. §. II. — II. lituus iste vester, quod clarissimum est insigne auguratus, unde vobis est traditus? nempe eo Romulus regiones direxit tum, cum urbem condidit. qui Romuli lituus, id est incurvum et leviter a summo inflexum bacillum, quod ab eius litui, quo canitur, similitudine nomen invenit || id . . . invenit ||, inventus est integer; div I 30.

lividus, mißgünstig: et invidi et malivoli [et lividi]; Tusc IV 28.

locatio, Verdingung, Verpachtung: I. operis locatio mea fuerat; ep I 9, 15. quod locatio ipsa pretiosa; fr E III 8. — II, 1. censoria locatio constituta est; Ver III 12. cum locatio feret; Ver III 18. ut induceretur locatio, postulaverunt; A I 17, 9. — 2. ex locatione illa columnarum istum esse praedatum; Ver III 51. — III. porticus Catuli, quae ex senatus consulto consulum locatione recieiebatur; A IV 3, 2.

locator, Verpächter: se nec dominum eius esse fundi nec locatorem; Ver III 55.

loco, stellen, hinstellen, aufstellen, verdingen, vermieten, verpachten: I. locare incipit non proscripita neque edicta die alienissimo tempore; Ver I 141. — II. is ager a censoribus locari solet; Ver III 13. „omnia caute armamenta locans“; fr H IV, a, 441. ut eam basim statuamque faciendam et in rostris statuendam locent, quantique locaverint . . .; Phil IX 16. castra ad Cybistra locavi; ep XV 2, 2. qui maiore pecunia quattuor columnas dealbandas quam ille omnes aedificandas locaverit; Ver I 154. reliquae partes quasi membra suo quaeque loco locata suam vim tenent; Bru 209. mentem omnem in Milonis consulatu fixi et locavi; ep II 6, 3. partes: §. membra. prudentia est locata in dilectu bonorum et malorum; de III 71. de re certis in personis ac temporibus locata; de or I 138. statuam: §. basim. terra locata in media sede mundi; nat II 98. censoribus vectigalia locare nisi in conspectu populi Romani non licet; agr I 7.

loculus, Fach, pl. Kästchen, Behälter: cum miserrimis in locis et || miserrimus in loculis ante || inanissimis tantum nummorum positum videret; Cluent 70.

locuples, wohlhabend, bemittelt, reich, zuverlässig, glaubwürdig: A. delegavi a mi co locupletiori; dom 16. locuples auctor Thucydides; Bru 47. quamquam orationis faciendae et ornandae auctores locupletissimi summi ipsi oratores esse debebant; orat 172. qua (tabula) civitates locupletissimae Cretensium vectigalibus liberantur; Phil II 97. tamquam in aliquam locupletem ac refertam domum venerim; de or I 161. Catinensium, locupletissimorum hominum; Ver III 103. in provincia tam locuplete ac referta; Ver III 48. quaero locupletem tabellarium; Q fr III 9, 6. eos esse cuiusque rei locupletissimos testes, qui . . .; part or 117. villa tota locuples est; Cato 56. urbes iam locupletes et copiosae requiruntur; imp Pomp 65. — B, I. cum lex assiduo vindicem assiduum esse iubet, locupletem iubet locupleti; is est enim assiduus, ut ait Aelius, appellatus ab „aere dando“; Top 10. — II, 1. qui cum locupletes assiduos appellasset ab aere dando; rep II 40. §. I. — 2. sum: §. I. — III. bonorum, id est lautorum et locupletum || locupletium ||, urbem refertam fore; A VIII 1, 3. — IV. quos

ex familiis locupletium servos delegerat; Tusc V 58. omnium locupletium fortunas devorasses; dom 60.

locupletio, wohlhabend machen, bereichern: verborum eam (artem) dote locupletasti et ornasti; de or I 234. qui eloquentiam locupletavisses graviorum artium instrumento; Bru 331. ut homines postremi pecuniis alienis locupletarentur; Sex Rosc 137. sapientem locupletat ipsa natura; fin II 90. Crotoniatae templum Iunonis egregiis picturis locupletare voluerunt; inv II 1.

locus, Ort, Platz, Gegend, Grundstück, Stelle, Rang, Stand, Gelegenheit, Lage, Umstände, Zustand, Gegenstand, Punkt, Satz, Gedanke, Mittel, Verfahren, Beweismittel: I. **Subject**: locum delegit et fontibus abundante et in regione pestilenti salubrem; rep II 11. quo me plus hic locus fortasse delectet; leg II 3. qui locus ingenium patroni requirit aut oratoris eloquentiam magno opere desiderat? Sex Rosc 34. primus locus sumitur ab auctoritate. secundus locus est, per quem illa res ad quos pertineat, cum amplificatione per indignationem ostenditur, tertius locus est, per quem quaerimus, quidnam sit eventurum, si idem ceteri faciant. quartus locus est, per quem demonstramus multos alacres expectare, quid statuatur; inv I 101. 102. certus locus est accusatoris, per quem auget facti atrocitatem; inv II 51. certos esse locos, quibus in iudiciis uteremur; de or I 141. qui locus est talis, ut plus habeat adiumenti quam incommodi, hunc indico esse dicendum; de or II 102. locus erat omnino in maximis causis praeter eos nemini; Bru 207. est quod sentias dicendi libere || liber || locus; Bru 256. licet definire locum esse argumenti sedem; Top 8. sit apud vos modestiae locus; Muren 87. nec iustitiae ullus esset nec bonitati locus; fin III 66. locus iis etiam naturis, quae sine animis sunt, suus est cuique proprius; nat I 103. magnus sane locus est et a vestris, Cotta, vexatus; nat II 73. qui locus superbiam et crudelitatem genuisse dicitur; agr I 18. habet: f. est; de or II 102. II, 1. considero, nomino. ex his locis, in quibus argumenta inclusa sunt, alii in eo ipso, de quo agitur, haerent, alii adsumuntur extrinsecus; Top 8. certi, qui in omnes incidant, loci praescribi non possunt; inv II 68. cum illi in dicendo inciderint loci; de or I 56. habere certos locos (oportet), qui ad causam explicandam statim occurrant; de or II 130. qui (loci) ad ipsam comparisonem pertinebunt; inv II 76. ii loci ei demum oratori prodesse possunt, qui . . .; de or II 131. requirit: f. desiderat. restat locus huic disputationi vel maxime necessarius de amicitia; fin I 65.

II. **nach Verben**: 1. quis tot loca adire potuit? imp Pomp 34. adsumo: f. I. haerent. castris locum capere; Rab Post 42. Telamo uno versu locum totum conficit, cur di homines neglegant; nat III 79. locus consideratur, in quo res gesta sit, ex oportunitate, quam videatur habuisse ad negotium administrandum; inv I 38. ab isdem iudicibus locus ei primus est constitutus; Cluent 59. his locis in mente et cogitatione defixis et in omni re ad dicendum posita excitatis; de or II 175. deligo: f. I. abundat. dico: f. I. est; de or II 102. deinceps in deliberativum genus et demonstrativum argumentandi locos et praecepta dabimus; inv II 155. ubi primum prudentiae locus dabitur; of III 117. excito: f. defigo. quos locos multa commentatione [atque meditatione] paratos atque expeditos habere debetis; de or II 118. habetis explicatum omnem religionum locum; leg II 69. habet in Ostiensis Cotta celeberrimo loco (hortos), sed pusillum loci; A XII 23, 3. f. expedio, explico, I. occurrunt. in his locis, quae nos incolimus, post solstitium Canicula exoritur; div II 93. locus inducetur ille, per quem hortandi iudices erunt, ut . . .; inv II 34. ille (Antonius) mihi locum belli gerendi mutasse (videtur); ep XI 12, 2. locus hic nobis in

dicendo minime neglegendus videtur; inv I 57. qui (loci) communes a veteribus nominati sunt; quorum partim habent vitiorum et peccatorum acrem quandam cum amplificatione incusationem aut querelam; de or III 106. noverit orator argumentorum et rationum locos; orat 44. locos nosse debemus; sic enim appellatae ab Aristotele sunt eae quasi sedes, e quibus argumenta promuntur; Top 7. locum publicum non potuisse privata religione obligari; leg II 58. sidera aetherium locum obtinent; nat II 42. paro: f. expedio. hic locus de vita et moribus totus est oratori perdiscendus; de or I 69. praescribo: f. I. incidunt. hic locus a Panaetio est praetermissus; of I 161. (Pompeius) nec precibus nostris nec admonitionibus relinquit locum; ep I 1, 2. qui locus sumetur ex sortibus, ex oraculis, vatibus, ostentis, prodigiis, responsis; inv I 101. hi et ceteri loci omnes communes ex iisdem praeceptis sumuntur, quibus ceterae argumentationes; inv II 51. f. I. est; inv I 101. tenuit cum hoc locum quandam etiam Ser. Fulvius; Bru 81. miles, qui locum non tenuit; Cluent 128. cum (Theophrastus) tractat locos ab Aristotele ante tractatos; fin I 6. vexo: f. I. est; nat II 73. idem (Aristoteles) locos — sic enim appellat — quasi argumentorum notas tradidit; orat 46. ante, quam Pythagorae ipsum illum locum sedemque viderim; fin V 4. — 2. is (Demetrius) ei loco praecerat; Ver IV 92. non hoc („in“) ut oppido praeposui, sed ut loco; A VII 3, 10. ne cui loco non videatur esse responsum; fir II 85. — 3. qui te incautum fortasse nunc tuo loco demovere potuerunt; Plane 53. pavorem metum mentem loco moventem (definiunt); Tusc IV 19. quod et ampla erant (cubicula) et loco posita; Q fr III 1, 2. pater fuit equestri loco; Muren 16. exsulem esse (me) non incommodiore loco, quam si Rhodum me contulisset; ep VII 3, 5. illo loco libentissime soleo uti; leg II 1. f. I. est; de or I 141. — 4. per quos in altiore locum ascenderat; Cluent 110. in hoc loco diutius commoratus; inv II 138. ut in eo loco milites conlocent; Sex Rosc 151. cum eodem in loco consedissemus; Tusc V 11. neque (Demosthenes) consistens in loco, sed inambulans; de or I 261. ut aequitatem in hoc loco consistere et confirmari patiamini; Quinct 10. quando me in hunc locum deduxit oratio; nat III 43. deiectus est, si non ex eo loco, quem in locum venire voluit, at ex eo certe, unde fugit; Caecin 80. quo cum in loco castra haberem; ep XV 2, 3. includo in: f. I. haerent. ut in eo loco Apollinem natum esse arbitrentur; Ver I 46. ne id in mercedis potius quam beneficii loco numerare videatur; ep II 6, 1. quae non ego in beneficii loco pono, sed in veri testimonii atque iudicii; ep XV 4, 12. nihil in locis communibus (reliquit); Ver IV 2. quibus ex locis ea, quae dicenda sunt in causis, reperiantur; de or II 127. qui (sodalis) mihi in liberum locum || loco || more maiorum esse deberet; de or II 200. qui in eo loco sint; inv II 149. in hoc loco mihi caput illud videtur esse, ut quaeramus . . .; inv II 175. ego eram in iis locis, in quibus maxime tuto me esse arbitrabar; ep XI 5, 1. hoc signum istius servi ex illo religiosissimo atque antiquissimo loco sustulerunt; Ver IV 99. populare est sane neminem in summum locum nisi per populum venire; leg III 27. f. deicio ex. narrat, quo in loco viderit Quinctium; Quinct 24.

III. **nach Adjectiven und Adverbien**: 1. res eodem est loci, quo reliquisti; A I 13, 5. quo illa (radicula) loci nasceretur; div II 135. — 2. adulescens dignus illo loco ac nomine; Ver III 159. — 3. hominem in illis locis clarum ac nobilem; har resp 35.

IV. **nach Substantiven**: 1. cum ad id loci venero; Cael 18. f. II, 1. habeo. amoenitas eum locorum retinet; prov 29. cum celebritas loci suspicionem desidia tollat; Scaur 19. iis claustra loci committenda

non existimavit; Ver V 84. locorum communium quoniam duo genera sunt; inv II 68. loci mutatione tamquam aegroti non convalescentes saepe curandus est; Tusc IV 74. nimia longinquitate locorum commovebatur; imp Pomp 23. quae (urbs) loci natura terra ac mari clauderetur; Ver II 4. partim; f. II, I. nomino. ita (Cato) habuit alteram loci patriam, alteram iuris; leg II 5. propinquitas locorum ad utram partem hec loco profertur? Ver V 6. tanta vis est et loci et temporis; of I 144. — 2. summo loco adulescens; Muren 73. quid aliae faciant isto loco feminae; ep XIV 18, 2. — in eum ipsum locum aditus erat nemini; Ver V 30.

V. Umstand: 1. id locis communibus efficere oportebit, per quos fortunae vis in omnes et hominum infirmitas ostenditur; inv I 106. lege carens civitas estne ob id ipsum habenda nullo loco? leg II 12. si quis ignobili loco natus ita vivit, ut . . . Cluent 111. summo loco nati; Catil IV 16. ibi natus est loco nobili; Arch 4. quem equestri ortum loco consulem videt; agr I 27. quam (sedem) cum locis manueque saepsissent; rep I 41. hoc loco tenere se Triarius non potuit; fin II 21. zum Saß: decimo loco testis expectatus dixit; Caecin 28. ego, quantum ei debeam, alio loco; Balb 1. de quibus singulis dicam suo loco; div II 16. quamvis multis locis dicat Epicurus satis fortiter de dolore; of III 117. etsi posuisti loco versus Accianos; ep IX 16, 4. epistulae offendunt non loco redditae; ep XI 16, 1. f. II, 1. habeo. — 2. definitae quaestiones a suis quoque locis quasi propriis instituuntur; Top 92. haec agebantur in conventu palam de sella ac de loco superiore; Ver IV 86 (85). hoc causae genus ex suis locis tractare || tractari || oportebit; inv II 74. sive ex inferiore loco sive ex aequo sive ex superiore (loquitur); de or III 23. meos et ex superiore et ex aequo loco sermones habitos; ep III 8, 2. cogitaris augur fieri in Q. Metelli locum; Vatin 19. aliquo se in loco magno iis usui futurum; inv II 106. quae (mater) in concubinae loco || locum || duceretur; de or I 183. id desideratur omnibus iis in locis, quos . . . ; de or III 104. augurum institutis in parentis eum (Hortensium) loco colere debebam; Bru 1. in locis illa naturalia (spectantur), maritimi an remoti a mari, plani an montuosi, leves an asperi, salubres an pestilentes, opaci an aprici; part or 36. f. II, 1. considero, incolo. per: f. I. efficere. I. est; inv I 101. II 51. quae ab hoc pro facultate hominis, pro loco facta sunt; Balb 59.

locutio, Sprech-, Reden: I. quamquam omnis locutio oratio est, tamen unius oratoris locutio hoc proprio signata nomine est; orat 64. — II, I. solum et quasi fundamentum oratoris vides, locutionem emendatam et Latinam; Bru 258. Platonis locutionem potius poema putandum quam comicorum poetarum; orat 67 signo: f. I. — 2. ex locutione, ex reticentia iudicabimus; of I 146.

logus, Scherz, Wortspiel: ego te certo scio omnes logos, qui ludis dicti sunt, animadvertisse; fr A VI 5.

lolligo, Bladfsich, Lintensich: gubernatores eum exsultantes lolligines viderunt, tempestatem significari putant; div II 145.

longe, weit, fern, lange, bei weitem, weitläufig: I. longe ab ista suspicione abhorreere debet; Cael 10. cum longissime absim; ep XIII 58. tu abes longe gentium; A VI 3, 1. quae (aedes) longe ceteris antecellant; Ver IV 118. hanc consuetudinem benignitatis largitioni munerum longe antepono; of II 63. haec dixi brevius, quam si hac de re una disputarem, longius autem, quam instituta ratio postulabat; orat 162. vim suam (di immortales) longe lateque diffundunt; div I 79. qui adventu meo, quam longissime potuerit, discesserit; A V 17,

6. quae absunt longeque disiuncta sunt; Top 8. nec (verbum) ullum longius ductum; Bru 274. quam (aquam) ii ducebant non longe a villa; Q fr III 1, 1. in quibus (facetiis) tu longe aliis excellis; de or II 216. quin labebar longius, nisi me retinuissem; leg I 52. hunc locum longe et late patentem; orat 72. Hortensius suos inter aequales longe praestitit; Bru 230. C. Caesari obviam longissime processisti; Phil II 78. quamquam Varro vitam Naevii producit longius; Bru 60. ne longius oratio progressa videatur; inv II 10. C. Fimbria longius aetate proventus; Bru 129. ab eo oppido non longe in promuntorio fanum est; Ver IV 103. ut vera videamus, quam longe videmus? Ac II 80. — II. longe aliter est; Sex Rose 138. ut (Tullia) longe alia in fortuna esset, atque eius pietas postulabat; ep XIV 11. quae venientia longe ante videris; Tusc III 29. longe omnium exstitit et suavitate et gravitate princeps Plato; orat 62. quod longe secus est; Lael 29. non nasci homini longe optimum esse; Tusc I 114. homo longe eloquentissimus; Caecin 53. quod (Ti. Coruncianus) ex pontificum commentariis longe plurimum ingenio valuisse videatur; Bru 55. plurimum se et longe longeque plurimum tribuere honestati; fin II 68. — III. non longe a gradibus Aureliis haec causa dicitur; Flac 66. — IV. quid indicant sensus? dulce amarum, prope longe; fin II 36.

longinquitas, Länge, Abgelegenheit, lange Dauer, Langwierigkeit: I. quam (medicinam) adfert longinquitas et dies; Tusc III 35. — II. ea oportunitas quaeritur ex longinquitate, propinquitate ipsius loci; inv I 38. alter nondum ex longinquitate gravissimi morbi recreatus; Phil X 16. — III, 1. nimia longinquitate locorum commovebantur; imp Pomp 23. eandem artem etiam Aegyptii longinquitate temporum innumerabilibus paene saeculis consecuti putantur; div I 2. — 2. quod dolor in longinquitate levis, in gravitate brevis solet esse; fin I 40. quo propter longinquitatem tardissime omnia perferuntur; ep II 9, 1.

longinquus, weit, entfernt, fremd, lange dauernd, langwierig: A. nos quidem longinqui et a te ipso missi in ultimas gentes; ep XV 9, 1. non longinquum inter nos digressum et discessum fore; Cato 84. quod magnum dolorem brevem, longinquum levem esse dicitis; fin II 94. ex locis tam longinquis; imp Pom 46. adfert vetustas omnibus in rebus longinqua observatione incredibilem scientiam; div I 109. ad longinquum et immensum paene tempus; nat II 85. tu tuum consilium etsi non in longinquum tempus differs; A X 1, 2. qui iam non procul ab externo hoste atque longinquo urbis tecta defendunt; Catil II 29. — B, a. etsi aequabiliter in longinuos, in propinquos intruebat; Milo 76. — b. quid ego longinqua commemoro? imp Pomp 32.

longitudo, Länge, lange Dauer: I. noctis longitudo stupris continebatur; Ver V 26. — II. in hac immensitate latitudinum, longitudinum, altitudinum; nat I 54. omnium longitudinum et brevitatum in sonis iudicium ipsa natura in auribus nostris collocavit; orat 173. — III. saepe res parum est intellecta longitudine magis quam obscuritate narrationis; inv I 29.

longiusculus, ziemlich lang: quod epigramma in eum fecisset alternis versibus longiusculis; Arch 25.

longulus, ziemlich weit: longulum sane iter; A XVI 13 (a) 2.

longus, lang, weit, ausgedehnt, langwierig, weitläufig, langweilig, schwer abzuwarten: hic fit rerum multitudine longus; inv I 28. longus an brevis, formosus an deformis sit; inv I 35. in his

litteris longior fui, quam vellem; Q fr I 1, 36. ipse in scribendo sum saepe longior; Q fr I 1, 45. longum est, quod pluribus verbis aut sententiis ultra quam satis est producitur; inv I 26. ut aut contractione brevius fieret aut productione longius; de or III 196. nihil ei longius videbatur, quam dum illud videret argentum; Ver IV 39. nec mihi longius quicquam est quam videre hominum vultus; Rab Post 35. nihil sibi longius fuisse, quam ut me videret; ep XI 27, 1. dum erit, ad quem des, quod longum non erit; A XI 25, 1. confer nostram longissimam aetatem cum aeternitate; Tusc I 94. cuius (lunae) tenuissimum lumen facit proximus accessus ad solem, digressus autem longissimus quisque plenissimum; nat II 50. quam longum tuum discessum futurum putes; ep VII 10, 3. Latonam ex longo errore confugisse Delum; Ver I 48. Cephaloeditani fecerunt || decrerunt || intercalarium xxxv dies longum; Ver II 130. intervallorum longorum et brevium varietate; orat 187. quoniam longo intervallo loqui nobis de re publica licet; Phil III 6. „indoctus“ dicimus brevi littera, „insanus“ producta, „inhumanus“ brevi, „infelix“ longa; orat 159. si paulo longior opinio mortis Sestii fuisset; Sest 82. explicat orationem sane longam; agr II 13. breve tempus aetatis satis longum est ad bene honesteque vivendum; Cato 70. si (versus) fuit una syllaba aut brevior aut longior; orat 173. tamquam longam aliquam viam confeceris; Cato 6. quibus paulo longior vita contigit; Bru 229.

loquacitas, *Geschwägigkeit*: I. facit non loquacitas mea, sed benivolentia longiores epistulas; ep VI 4, 4. — II, 1. si rudis et impolita putanda est illa sine intervallis loquacitas perennis et profuens; de or III 185. qui non Graeci [alicuius] cotidianam loquacitatem sine usu requirunt; de or I 105. — 2. quae causa me nunc ad hanc insolitam mihi loquacitatem impulerit; de or II 361.

loquaciter, *Geschwägig*: quid huic tam loquaciter litigioso responderet ille; Muren 26.

loquax, *Geschwägig, redselig*: non optimus quisque nec gravissimus, sed impudentissimus loquacissimusque deligitur; Flac 11. adolescentibus paulo loquacioribus est serviendum; par 40. homo ineptus et loquax; Flac 42. senectus est natura loquacior; Cato 55.

loquor, *sprechen, reden, sagen, nennen, im Munde führen*: I, 1. a. omnis loquendi elegantia, quamquam ex polita scientia litterarum, tamen augetur legendis oratoribus et poetis; de or III 39. erat Latine loquendi accurata et sine molestia diligens elegantia; Bru 143. (Antonius) diligenter loquendi laude caruit; Bru 140. bene loquendi de Catulis opinio non minor; of I 133. qui (Caesar) etiam in maximis occupationibus ad te ipsum de ratione Latine loquendi accuratissime scripserit; Bru 253. quod haec ratio dicendi latior sit, illa loquendi contractior; orat 114. omnem vim loquendi in duas tributam esse partes; fin II 17. — b. ille familiaris meus recte loqui putabat esse inusitate loqui; Bru 260. nec idem loqui esse quod dicere; orat 113. quoniam libere loqui non licet; imp Pomp 13. apud alios loqui videlicet (Demosthenes) didicerat, non multum ipse secum; Tusc V 103. — 2. praecipitur primum, ut pure et Latine loquamur, deinde ut plane et dilucide, tum ut ornate, post ad rerum dignitatem apte et quasi decore; de or I 144. neque conamur docere eum dicere, qui loqui nesciat; de or III 38. sunt illi veteres omnes prope praeclare locuti; de or III 39. hic Scipio mihi sane bene et loqui videtur et dicere; Bru 212. pure et emendate loquentes, quod est Latine; opt gen 4. cum coram tecum loqui non possim; ep XII 30, 1. ut (eloquentia) loqui paene dedisceret; Bru 51. ut muta quaedam loquentia

inducat; orat 138. quae (patria) tecum quodam modo tacita loquitur; Catil I 18. nisi pro me apud te res ipsa loqueretur; A III 1. non faciet rem publicam loquentem; orat 85. hoc ne statum quidem dicturam pater aiebat, si loqui posset; fin I 39. — II, 1. loquetur eorum voce Virtus ipsa tecum: „tunc . . .?“ Tusc II 45. — 2. de quibus nulla monumenta loquuntur; Bru 181. quod ea gessissem, quae de me etiam me tacente ipsa loquerentur; Bru 330. de reliquo malo te ipsum tecum loqui quam nostra dicta cognoscere; ep XII 3, 2. f. III. alqd. — 3. quis veterum scriptorum non loquitur, quae sit facta discriptio? div I 31. — 4. Q. Fabium Labeonem cum utrisque separatim locutum, ne cupide quid agerent, atque ut regredi quam progredi mallet; of I 33. — 5. me animo nimis fracto esse loquebantur; dom 97. — III. ne semper Curios et Lucinos loquamur; par 50. Epicurus alia sentit, alia loquitur; fin II 21. quae fueramus ego et tu inter nos de sorore in Tusculano locuti; ep V 1, 3. Dolabella merum bellum loquitur; A IX 13, 8. Postumus Curtius nihil nisi classes loquens et exercitus; A IX 2, a, 3. tragoedias loqui videor et fabulas; div I 68. hic mera scelera loquuntur; A IX 13, 1. tragoedias: f. fabulas, ut verum loquamur; fin II 23.

lorica, *Banzjer*: I. descendi cum illa lata insignique lorica, non quae me tegetet, verum . . . Muren 52. — II. in hoc fano loricas galeasque caelatas opere Corinthio posuerat; Ver IV 97. — III. cum: f. I.

lorum, *Riemen, Zügel*: I. si (puer) lorum omisit; har resp 23. — II. cum eum servi publici loris ceciderunt; Phil VIII 24.

lotus, *Lotusbaum*: illo (domus) habet lotum, a quo etiam advenae teneri solent; ep VII 20, 1.

lubricus, *schlüpfrig, unſicher, geſährlich*: A. ad sensus lubricos sustinere; Ac II 108. lubricum genus orationis; Piso 68. iter ad finitimum quoddam malum praeceptis ac lubricum; rep I 44. hic locus tam lubricus; de or II 125. lubricos oculos (natura) fecit et mobiles; nat II 142. — B. minime in lubrico versabitur; orat 98.

lucanica, *Burſt*: solebam antea debilitari oleis et lucanicis tuis; ep IX 16, 8.

lucellum, *Heiner Gemm*: 1. lucelli aliquid iussi sunt dare; Ver III 72. — 2. qua ex coniunctione naturae convenire potest fissum iecoris cum lucello meo? div II 34.

luceo, *hell, klar sein, leuchten, ſtrahlen*: 1. a. cum Luna a lucendo nominata sit; eadem est enim Lucina; nat II 68. — b. si indicatum erit meridie non lucere; A I 1, 1. nondum legere poteramus; nam et lumina dimiseramus nec satis lucebat. cum autem luceret . . .; A XVI 13 (a), 1. — 2. aequitas lucet ipsa per se; of I 30. quorum (contrariorum) dissolutio in brevitate non lucebit; part or 60. quod ingenii quaedam forma lucebat; Bru 327. mea officia et studia, quae parum antea luxerunt; A III 15, 4. quae (stella) luce lucebat aliena; rep VI 16. studia: f. officia. quae (virtus) lucet in tenebris; Sest 60.

lucerna, *Leuchte, Lampe*: I. nisi me lucerna desereret; A VII 7, 7. — II. duas ex lucerna flammulas esse visas; Ac II 80. ut obscuratur et offunditur luce solis lumen lucernae, sic . . .; fin III 45. — III. cum eadem lucerna hanc epistulam scripsissem, qua inflammaram tuam; A VIII 2, 4.

luci, am Tage: luci eum (Pompeium) convenire non potueram; Q fr II 5, 3.

lucifugus, *lichtſcheu*: ecce alii lucifugi, male dicit; fin I 61.

lucisco, *Tag werden*: cum lucisceret; ep XV 4, 8.

lucratus, *Gewinn bringend*: unam tecum

apricationem in illo lucrativo || Lucretiano, al. || tuo sole malim quam . . . ; A VII 11, 1.

lucror, erfporen, gewinnen, zu gute haben: ut locupletes suum perdant, debitores lucentur alienum; of II 84. lucretur indicia veteris infamiae; Ver I 33. cum lucrari impune posset auri pondo decem; par 21.

lucrum, Gewinn, Vorteil: I. quid lucri est emori! Tusc I 97. quia de lucro prope iam quadriennium vivimus, si aut hoc lucrum est aut haec vita; ep IX 17, 1. — II, 1. qua re putabas emptori lucrum a d d i oportere? Ver III 71. quae publice decumanis lucra data sint; Ver III 100. immensum atque infinitum lucrum esse factum; Ver III 149. §. III. modii. hominem leviter haec improbissima lucra ligurientem; Ver III 177. — 2. id ego in lucris pono; ep VII 24, 1. vivo de; §. I. — III. aliquid: §. I. quid, si ostendo in hac una emptione lucri fieri tritici mod. c (milia)? Ver III 111. tanto numero frumenti lucri nomine imperato; Ver III 73. ut alii emendi aut vendendi quaestu et lucro duceantur; Tusc V 9.

luctatio, Ringen, Kampf: I. in qua (causa) tibi cum Diodoro magna luctatio est; fat 12. — II. † sint corporum certationes cursu et pugillatu || pugillatione || et luctatione; leg II 38.

luctificus, traurig, flüglig: haec luctifica clades nostro infixata est corpori; Tusc II 25.

luctor, ringen, kämpfen: 1. alios viribus a d luctandum valere; of I 107. — 2. non luctabor tecum amplius; de or I 74.

luctuosus, traurig, flüglig, jammervoll: civile bellum tantum et tam luctuosum; Marcel 18. o diem illum rei publicae luctuosum! Sest 27. cum exercitus luctuosissimum exitum patriae comparasset; Sulla 33. in hac fortuna miserima ac luctuosissima; Sulla 90. adflicta et prostrata virtus maxime luctuosa est; de or II 211.

luctus, Trauer: luctus (est) aegritudo ex eius, qui carus fuerit, interitu acerbo; Tusc IV 18. — II, 1. cui luctum mors patris attulit; Sex Rose 13. qui edicto suo non luctum patribus conscriptis, sed indicia luctus ademerint; Planc 87. funebria, quibus luctus augetur; leg II 60. quia meum casum luctumque doluerunt; Sest 145. eorum luctus aliorum exemplis leniuntur; Tusc III 58. cuius luctus nullo solacio levare potest; Phil IX 12. quem (librum) de luctu minuendo scripsimus; A XII 20, 2. ut aegritudini (subiciuntur) angor, luctus, maeror, aerumna; Tusc IV 16. hic luctus, hae sordes susceptae sunt propter unum me; Sest 145. quae (diuturnitas) maximos luctus vetustate tollit; ep V 16, 5. — 2. in maximos luctus incidit; of I 32. scio te semper mecum in luctu fuisse, cum videremus . . . ; ep IX 6, 3. — III. indicia: §. II, 1. adimo. — IV, 1. cum me adflicti et confectum luctu audies; A III 8, 4. quin mihi Telamo iratus furere luctu filii videretur; de or II 193. cum videres maerere rem publicam amplissimi ordinis luctu; Piso 17. — 2. querebantur cum luctu aratores; Ver III 132. in illo tristi et acerbo luctu; Planc 73.

lucubratio, Nacharbeit: I. perire lucubrationem meam nolui; ep IX 2, 1. — II. et lucubrationes detraxi et meridiationes addidi; div II 142.

lucubro, bei Nacht arbeiten: accipies hoc parvum opusculum lucubratum his iam contractioribus noctibus; par 5.

luculente, tüchtig, treffend: quod apud Platonem est luculente dictum; rep I 65. (Dolabella) rescripsit ad eas (litteras) sane luculente; A XIV 21, 1. „scripsere“, inquit, „alii rem versibus“ — et luculente quidem scripserunt; Bru 76. hoc quidem sane luculente ut ab homine perito definiendi; of III 60.

luculenter, tüchtig, gut: cum Graece, ut videor, luculenter sciam; fin II 15.

luculentus, tüchtig, ansehnlich, bedeutend, gewichtig: ut est luculentus auctor! A X 12, 2. camino luculento utendum censeo; ep VII 10, 2. Massiliensium factum luculentum est; A X 12, 6. sunt navigia luculenta Sestii; A XVI 4, 4. luculentam ipse plagam accepit; Phil VII 17. L. Caelius Antipater scriptor fuit ut temporibus illis luculentus; Bru 102. quia verbis luculentioribus et pluribus rem eandem comprehenderat; A XII 21, 1.

lucus, Hain: I, 1. eandem rationem luci habent in agris; leg II 27. — 2. qui fuit lucus religiosissimus, nunc erit locus desertissimus; fr B 4. — II, 1. caesis prostratisque sanctissimis lucis; Milo 85. cuius (Aesculapii) in Arcadia non longe a Lusio flumine sepulcrum et lucus ostenditur; nat III 57. — 2. exaudita vox est a luco Vestae; div I 101.

ludibrium, Gespött, Spitzweil, Spielwerk: I, 1. ille (Bias) haec ludibria fortunae ne sua quidem putavit, quae nos appellamus etiam bona; par 9. — 2. ludibrio esse urbis gloriam piratico myoparoni; Ver V 100. — II. Libertatis signum posuisti magis ad ludibrium impudentiae quam ad simulationem religionis; dom 131.

ludibundus, spielend, unvermerkt: multos multa ludibundos effecisse videt; Ver III 156. in Italiam ad Hydruntem ludibundi pervenimus; ep XVI 9, 2.

ludicer, spitzweilig, spaßhaft, schauspielerisch: A. ars ipsa ludicra armorum et gladiatorum et militi prodest aliquid; de or II 84. cum artem ludicram scaenamque totam in probro ducerent; rep IV 10. qui ea, quae agenda sunt in foro tamquam in acie, possunt etiam nunc exercitatione quasi ludicra praediscere ac meditari; de or I 147. quasi vero clarorum virorum ludicros sermones (esse oporteat)! Ac II 6. — B. si canes, si equos, si ludicra exercendi aut venandi consuetudine a d a m a r e solemus; fin I 69.

ludificatio, Täuschung: cum omni mora, ludificatione, calumnia senatus auctoritas impediretur; Sest 75.

ludifico, täuschen, hintergehen: si diutius ludificare videatur (Quinctius); Quinct 54.

ludifcor, täuschen, verspotten, lächerlich machen: I. aperte ludificari non videatur; Sex Rose 55. — II. qui (Carneades) saepe optimas causas ingenii calumnia ludificari solet; rep III 9.

ludius, Schauspieler: ipse ille maxime ludius nec tuos ludos aspexit; Sest 116. si ludius constitit; har resp 23.

ludo, spielen, scherzen, tändeln, verspotten, täuschen: I, 1. suppeditant et campus noster et studia venandi honesta exempla ludendi; of I 104. — 2. qui pila ludunt; de or I 73. cum toto genere orationis severe ludas; de or II 269. in me quidem lusit ille; de or III 171. qui non dubitaret in foro alea ludere; Phil II 56. si quando iis (parvis) ludentes minamur praecipitatos alicunde; fin V 31. quam multa (haruspicum responsa) luserunt! div II 53. — II. (Domitius) in senatu lusit Appium collegam propterea isse ad Caesarem, ut . . . ; Q fr II 13 (15a), 3. — III. ludimur ab homine ad scribendi licentiam libero; nat I 123. ea facillime luduntur, quae neque odio magno neque misericordia maxima digna sunt; de or II 238. ut causam illam disputationemque lusit, sic . . . ; de or II 222. haec oratio necesse est omnium inrisione ludatur; de or I 50. sophistas lusus videmus a Socrate; fin II 2.

ludus (ludus §. IV, 1. leg II 22.), Spiel, Scherz, Reflex, Schule: I, 1. aliud pugna et acies, aliud ludus campusque noster desiderat; de or II 84. cui certo scio ludum numquam defuisse; div II 30. cum impudentiae ludus esset; de or III 94. qui

(ludi) ne id quidem leporis habuerunt, quod solent mediocres ludi; ep VII 1, 2. tui sacerdotii sunt tensae, curricula, praecentio, ludi, libationes epulaeque ludorum; har resp 21. — 2. omnium ceterarum rerum oratio, mihi crede, ludus est homini non hebeti neque inexercitato; de or II 72. ut forum sibi ludum putaret esse ad discendum; de or II 89. — II. I. ludos (Milo) apparatus, stulte bis terque; Q fr III 8, 6. quo die ludi mittebantur; Q fr III 4, 6. ludis intermissis instaurationi constituti sunt; div I 55. non te puto Graecos aut Oscos ludos desiderasse; ep VII 1, 3. hoc praetore ludos Apollini faciente; Bru 78. quod amisso regno forensi ludum quasi habere coeperim; ep IX 18, 1. intermitto: f. constituo. apud quos eorum ludorum, qui gymnici nominantur, magnus honos sit; Tusc II 62. quo minus castissimos ludos omni flagitio pollueres; har resp 27. cum Oscos ludos vel in senatu vestro spectare possis; ep VII 1, 3. Druso ludus est suggerendus; A XII 44, 2. Livium docuisse fabulam ludis Iuventatis, quos Salinator Senensi proelio voverat; Bru 73. — 2. ut exercitatione ludoque campestri tunicati uteremur; Cael 11. — 3. ut senes ad ludum adulescentium descendant; rep I 67. ducens mecum Ciceronem meum in ludum discendi, non lusionis; Q fr III 4, 6. cuius (Isocratis) e ludo tamquam ex equo Troiano meri principes exierunt; de or II 94. non unquam turpior in ludo talario consessus fuit; A I 16, 3. — III. simul ac ludorum apparatus iis, qui curaturi essent, tradidisset; A XV 12, 1. his ludorum diebus interpositis; Ver I 20. epulae: f. I, 1. sunt. honos: f. II, 1. nomino. mentes ludorum instauratione placantur; har resp 23. omnia sollemnia ac iusta ludorum summa cum caerimonia esse servata; har resp 21. — IV, 1. locare incipit ludis ipsis Romanis; Ver I 141. ludis Circensibus cum essent triclinia strata; Ver IV 33. »loedis publicis popularem laetitiam moderant«; leg II 22. ut ludis Caesaris nostri animo aequissimo viderem T. Plancum; ep XII 18, 2. f. II, 1. voveo. — 2. decem dies sunt ante ludos votivos; Ver pr 31. hoc in ludo non praecipitur; faciles enim causae ad pueros deferuntur; de or II 100. »dignitatem docere non habet«. certe, si quasi in ludo; orat 144.

lues, *ſeſt*: ut eos ludos haec lues impura polluerit; har resp 24.

lugeo, *trauern*, *betrauern*, *Trauerfleider tragen*: I, 1, a. illa varia et detestabilia genera lugendi; Tusc III 62. — b. aegritudinis est angere, lugere, maerere; Tusc III 83. — 2. omittamus lugere; Bru 266. cum omnes boni maererent, templa gement, tecta ipsa urbis lugerent; Piso 21. — II. quam (urbem) e suis faucibus ereptam esse luget; Catil II 2. — III. qui lugebant suos; de or II 199. ut ager ipse lugere dominum videretur; Ver III 47. fortunam rei publicae lugeo; A VIII 11, D, 5. ut eorum, qui occiderunt, miseras lugeas; A V 16, 4. illa hostium mortem lugebat; inv II 79. fuit meum quidem iam pridem rem publicam lugere; A XII 28, 2. et rei p. vicem lugeo; fr K 24.

lugubris, *trauern*, *trauern*: praeclarum carmen! est enim et rebus et verbis et modis lugubre; Tusc III 46. illa lugubris lamentatio fetusque maerens ex eo est, quod . . .; Tusc I 30. cuius sordes lugubres vobis erant iucundae; dom 59. prope lugubri verbo calamitatem significat; Ver III 126.

lumbus, *ſende*: I. »infera lumborum nunquam convestiet umbra«; fr H IV, a, 692. — II. »Cepheus conditur alte lumborum tenus a palma depulsus ad umbras«; fr H IV, a, 324.

lumen, *Sicht*, *Leuchte*, *Fenster*, *Ausblick*, *Augenlicht*, *Tag*, *Marheit*, *Vorbild*, *Zierde*, *Schmuck*: I. in idem genus orationis verborum cadunt lumina omnia, multa etiam sententiarum; orat 95. cum

aedes (M. Buculeius) L. Fufio venderet, in mancipio lumina, uti tum essent, ita recepit; de or I 179. communia simplicium coniunctorumque haec sunt quinque quasi lumina: dilucidum, breve, probabile, inlustre, suave; part or 19. f. II, 1. adsumo, voco. — II, 1. illa sententiarum lumina adsumet. quae non erunt vehementer inlustria; orat 85. quae (concinntas) verborum conlocationem inluminat iis luminibus, quae Graeci quasi aliquos gestus orationis *σχήματα* appellant; orat 83. et singulorum verborum et conlocatorum lumina attigimus; orat 134. et lumina dimiseramus nec satis lucebat; A XVI 13 (a) 1. lumina civitatis extincta sunt; Catil III 24. cum rerum natura duo lumina ab animo ad oculos perforata nos habere voluisset; nat III 9. quod mutari lumina putabat; de or I 179. ut obscuratur et offunditur luce solis lumen lucernae; fin III 45. perforo: f. habeo. reddite nobis Brutum, lumen et decus civitatis; Phil XI 24. quid, quod ratio omnis tollitur quasi quaedam lux lumenque vitae? Ac II 26. erant et verborum et sententiarum illa lumina, quae vocant Graeci *σχήματα*; Bru 275. — 2. Catonis luminibus obstruxit haec posteriorum quasi exaggerata altius oratio; Bru 66. — 3. quod (Platonis locutio) clarissimis verborum luminibus utatur; orat 67. — 4. videtur tamquam tabulas bene pictas conlocare in bono lumine; Bru 261. — III. an tibi luminis obesset caecitas plus quam libidinis? har resp 38. supina etiam ora cernuntur depulsiore lumen; Tim 49. in quibus (causis centumviralibus) parietum, lumen, stillicidiorum iura versentur; de or I 173. — IV. »ast autem tenui quae candet lumine Phatnes«; fr H IV, b, 160. est quasi luminibus distinguenda et frequentanda omnis oratio sententiarum atque verborum; de or III 201. ut certis dicendi luminibus orientur; de or II 119. quid erat, quod concupisceret deus mundum signis et luminibus tamquam aedilis ornare? nat I 22.

luminar, *ſenſterladen*: octavam partem † tul; luminarum medium || tolli luminarium aedium, al. || i A XV 26, 4.

luminosus, *ſichtvoll*, *hervorſtehend*: sunt maxime luminosae et quasi actuosae partes duae; orat 125.

luna, *Mond*: I. ut luna accessu et recessu [suo] solis lumen accipiat; de or III 178. luna, quae est, ut ostendunt mathematici, maior quam dimidia pars terrae, isdem spatiis vagatur, quibus sol, sed tum congregiendi cum sole, tum digrediendi et eam luem, quam a sole accipit, mittit in terras et varias ipsa lucis mutationes habet, atque etiam tum subiecta atque opposita soli radios eius et lumen obscurat, tum ipsa incidens in umbram terrae, cum est e regione solis, interposito interiectuque terrae repente deficit; nat II 103. quod serena nocte subito candens et plena luna defecisset; rep I 23. congregitur, al.: f. accipit. cernerent lunae lumen varietatem tum crescentis, tum senescentis; nat II 95. deficit: f. candet. in iugo cum esset luna; div II 98. senescit: f. crescit. — II, 1. ali solem, lunam aquis; nat III 37. oppono, subicio: f. I. accipit. — 2. habitari ait Xenophanes in luna; Ac II 123. — III. circumitus solis et lunae reliquorumque siderum spectaculum hominibus praebent; nat II 155. in lunae quoque cursu est et brumae quaedam et solstitii similitudo; nat II 50. solis defectiones itemque lunae praedicuntur; div II 17. lumina: f. I. crescit. qui solis et lunae reliquorumque siderum ortus, obitus motusque cognorunt; div I 128. — IV. non ante lunam novam; A X 5, 1. supra lunam sunt aeterna omnia; rep VI 17.

lunaris, *des Mondes*: gravissimo sono hic lunaris atque infans (cursus movetur); rep VI 18.

luo, *büßen*, *abbüßen*, *wieder gut machen*: quo modo hoc lues? A XII 6, 2. mei peccati luo poenas;

A III 9, 1. sanguis istius supplicio luendus est; Ver I 8. quae per vim oblatum stuprum voluntaria morte lueret; fin V 64.

lupa, Buhlerin; ille, qui semper secum scorta, semper exoletos, semper lupas duceret; Milo 55.

lupinus, der Wölflin: Romulus, quem lactantem uberibus lupinis inhiantem fuisse meministis; Catil III 19.

lupus, Wolf: I, 1. de Varrone loquebamur: lupus in fabula venit enim ad me; A XIII 33, a, 1 (4). — 2. o praeclarum custodem ovium, ut aiunt, lupum! Phil III 27. — II. canes, lupos in deorum numerum reponemus; nat III 47.

luscus, einäugig: A. huic lusco familiari meo C. Sextio; de or II 246. — B. quod in omnes luscus conveniret; de or II 246.

lusio, Spiel: I. nobis senibus ex lusionibus multis talos relinquunt et tesseras; Cato 58. — II. ducens mecum Ciceronem meum in ludum discendi, non lusionis; Q fr III 4, 6. — III. ut, qui pila ludunt, non utuntur in ipsa lusione artificio proprio palaestrae; de or I 73.

lustratio, Wanderung, Durchwanderung: I. quae fuit eius peragratio itinerum, lustratio municipiorum; Phil II 57. — II. huius (solis) hanc lustrationem menstruo spatio luna complect; nat I 87. bestiae non montivagos atque silvestres cursus lustrationesque patiuntur? Tusc V 79.

lustratio, erleuchten, betrachten, erwägen, muftern, weihen, bereisen, durchwandern, durchmachen: multa alia victrix nostra lustravit manus; Tusc II 22. cum omnia ratione animoque lustraris; of I 57. in lustranda colonia; div I 102. »Delphinus haud nimio lustratus nitore«; fr H IV, a, 333. exercitum lustravi apud Iconium; A V 20, 2. quae (stella) anno fere vertente signiferum lustrat orbem; nat II 53. ultimas terras lustrasse Pythagoran; Tusc IV 44.

lustrum, Bordeff: I. hominem emersum subito ex diurnis tenebris lustrorum; Sest 20. — II. in lustris, popinis tempus aetatis omne consumpsisses; Phil XIII 24. quae in lustris et in vino commentatio potuit esse? ep XII 2, 1.

lustrum, Sühnopfer, fünf Jahre: I. is lustrum condidit et taurum immolavit; de or II 268. Asello obicenti lustrum illud infelix; de or II 268. — II. quoniam publicanis etiam superioris lustris reliqua sine sociorum ulla querela conservaram; ep II 13, 4.

luteus, wertlos, nichtswürdig: in hoc homo luteus etiam callidus esse vult; Ver III 35. luteum negotium esse; Ver IV 32.

lutulentus, schmutzig, befudelt: humus erat lutulenta vino; fr A VI 1. persona illa lutulenta; Q Rose 20. ista tua lutulenta vitia; Piso 1.

lutum, Schmutz, Kot: I. o tenebrae, lutum, sordes! Piso 62. — II. 1. luta et limum adgerebant; fr E VII 5. — 2. quem in luto volutatum invenimus; Ver IV 53.

lux (masc. f. V, 2), Licht, Tageslicht, Tag, Sonnenlicht, Lebenslicht, Leben, Heil, Glanzpunkt: I. cum lux appropinquaret; Tul 21. videor mihi videre hanc urbem, lucem orbis terrarum, uno incendio coincidentem; Catil IV 11. ut mulierum famam multorum oculis lux clara custodiat; leg II 37. lux longe alia est solis ac lychnorum; Cael 67. ut lux venisse quaedam et spes salutis videretur; Phil X 12. — II. 1. lucem adferre rei publicae

potuit; imp Pomp 33. me tamquam ad aspiciendam lucem esse revocatum; Bru 12. historia, lux veritatis, qua voce alia nisi oratoris immortalitati commendatur? de or II 36. qui lucem eripere conetur; Ac II 30. est animi lucem splendoremque fugientis iustam gloriam repudiare; Piso 57. quin (sapiens) discessu a suis atque ipsa relinquenda luce moveatur; fin V 32. — 2. quamquam (Isocrates) forensi luce caruit; Bru 32. — 3. simul atque editi in lucem et suscepti sumus; Tusc III 2. istam virtutem in luce Asiae esse positam; Q fr I 1, 9. illa commentatio inclusa in veritatis lucem proferenda est; de or I 157. in tenebris quam in luce causam versari maluisti; Plane 42. — III. illum filium Solis nonne patris ipsius luce indignum putas? Tusc III 26. — IV. fore aliquando finem huius lucis; Tusc II 10. — V. 1. sol omnia clarissima luce conlustrans; nat II 92. quae (stella) luce lucebat aliena; rep VI 66. ut obscuratur et offunditur luce solis lumen lucernae, sic . . ; fin III 45. cum prima luce consulem salutatum veniret; Sulla 52. — 2. quo (die) haec ante lucem scribebam; A VI 1, 2. (filius) cum primo luci || prima luce || Pomponii domum venisse dicitur; of III 112.

luxuria, luxuries, Geilheit, üppigkeit, Schwelgerei, Prunfucht: I. »luxuriam esse in herbis« etiam rustici dicunt; de or III 155. luxuriam non reprehendit, modo sit vacua infinita cupiditate et timore; fin II 30. in qua (oratione) nunc interdum, ut in herbis rustici solent dicere in summa ubertate, inest luxuries quaedam, quae stilo depascenda est; de or II 96. — II. 1. si luxuries (cavenda est); agr I 20. depasco: f. I. inest. odit populus privatam luxuriam; Muren 76. reprehendit: f. I. est. avaritiam si tollere vultis, mater eius est tollenda luxuries; de or II 171. — 2. possitne se contra luxuriam ac licentiam parsimonia defendere; Quinct 92. ex luxuria existat avaritia necesse est; Sex Rose 75. de luxurie || luxuria || purgavit Erucius; Sex Rose 39. homines a Graecorum luxuria remotissimi; Flac 71. — III. 1. sibi quaestorem obtigisse hominem singulari luxuria atque inertia; Ver I 34. — 2. multa etiam ad luxuriam invitamenta perniciosa civitatibus suppeditantur mari; rep II 8. — IV. quam sit turpe diffluere luxuria; of I 105.

luxuriose, schwelgerisch: cum libidinis luxuriose vivere; Cael 13.

luxoriosus, üppig, schwelgerisch: A. est eorum (rusticorum) »luxuriosa (esse) frumenta«; orat 81. in hominis luxuriosi disciplina; Ver III 161. in sedibus luxuriosis conlocati; agr II 97. — B. 1. non esse reprehendendos luxuriosos, si sapientes sint; fin II 21. — 2. quae sunt luxuriosis efficientia voluptatum; fin II 21.

luxus, Schlemmerei: cum in vino atque lustris luxu, lucro || non risisse; Ver III 62.

lychnuchus, Leuchter: hanc (epistulam) scripsi ante lucem ad lychnuchum ligneolum, qui mihi erat pericundus, quod . . ; Q fr III 7, 2.

lychnus, Lampe: lux longe alia est solis ac lychnorum; Cael 67.

Lynceus, [scharf] sehend: quis est tam Lynceus || lynceus ||, qui in tantis tenebris nihil offendat, nusquam incurrat? ep IX 2, 2.

lyra, Laute: Themistocles cum in epulis recusaret lyram, est habitus indoctior; Tusc I 4.